

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 שעות
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

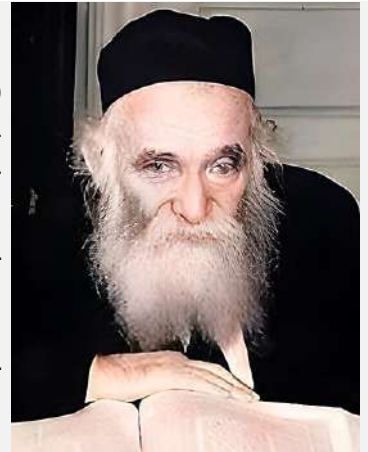

ערוב
2000

www.radio2000.co.il | באפליקציה

03-3782000 | האזינו לשידור החי

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

רבי אהרן קוטלר זצ"ל: ממנהיגי אגודת ישראל באמריקה. מייסדה של ישיבת לייקווד. ראש ישיבות קלצק ולייקווד. מקים עולה של תורה בארה"ב. רב ופוסק. נולד בסביסלוביץ (בלארוס) בשנת תרנ"ב (1892). (החליף את שם משפחתו מפינס לקוטלר כדי לברוח מהרשויות באירופה). בהיותו בן 14 למד בישיבת 'כנסת ישראל' בסלבודקה והפליא בהתמדתו, בחריפותו והתגלה כעליו. **בני משפחתו לחצו עליו כדי שיעזוב את הישיבה וילמד מקצוע- אך הוא עמד בלחצם והמשיך להתעלות בלימודו.**

בגיל 19 עבר לסלוצק. בגיל 23 התחתן והחל ללמד בישיבה בסלוצק. לאחר כ-7 שנים נמלט מהקומוניסטים עם חלק ניכר מתלמידיו לקלצק. בתקופה זו הגיעה הישיבה לשיאה, בכמות ובאיכות. הישיבה התפתחה מהר והייתה למרכז התורה מן הגדולים בפולין. עסק במגבית כדי להקל על מצבה הכספי של הישיבה. בשנת תרפ"ה (1925) השתתף ביסוד "ועד הישיבות" בוויילנה (עבד בצוואת עם ה"חפץ חיים", רבי חיים עוזר גרודזנסקי ורבי אלחנן ווסרמן בכל ענייני הכלל, בייחוד באגודת ישראל).

בשנת ת"ש (1940), לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, ברח עם ישיבתו והגיע ליפן. בשנת תש"א (1941) הגיע לארה"ב והקים את "ועד ההצלה" של "אגודת הרבנים" למען פליטי המלחמה. מאוחר יותר הקים את ישיבת לייקווד בשם "בית מדרש גבוה באמריקה", שלימים הפכה לישיבה הגדולה בעולם עם אלפי תלמידים. פעל רבות בשטח החינוך היהודי במסגרת 'אגודת ישראל', מאוחר יותר כיהן כנשיא המועצה העולמית של 'אגודת ישראל'. נפטר ב-ב' כסליו בשנת תשכ"ג (1962) בארה"ב. את מקומו כראש-ישיבה לייקווד תפס בנו, ר' שניאור קוטלר. חי כ-70 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: ר' שניאור זלמן פינס. **אשתו:** בתו של הרב איסר זלמן מלצר (בעל 'אבן האזל', ר"י עץ חיים). **מתלמידיו:** ר' אלעזר מנחם מן שך. ר' יהושע יגל. **מילדיו:** ר' שניאור קוטלר. **רבותיו:** ר' שניאור זלמן פינס (אביו). ר' איסר זלמן מלצר. ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלבודקה). **מספריו:** **ימשנת ר' אהרן-** סדרה הכוללת 19 ספרים: 10 על מסכתות הש"ס, 2 שו"ת, 1 הלכות שכנים, 4 מוסר, 2 תנ"ך.

במהלך מלחמת העולם השנייה, בעיצומה של ההשתוללות הנאצית הגיעו 24 רבנים לאיטליה של מוסוליני ועמדו בפני הסגרה למדינותיהם. לאמור: מוות בטוח. רבי אהרן קוטלר זצ"ל, המייסד וראש ישיבת לייקווד ומי שעמד בראש 'ועד ההצלה' באמריקה ביקש בכל מאוודו להציל את הרבנים הללו. הוא פנה לפעיל אורתודוקסי ידוע, מי שחיבר את הספר 'אתיקה מסיני', מר ארווינג בונים, וביקש את עצתו. "מי לדעתך יכול להתערב לטובתם של 24 הרבנים?" שאל.

ארווינג בונים הציע את סניף ה'מאפייה' האיטלקית בארה"ב. הרב קוטלר האץ בבונים ליצור קשר מידי עימה. אחרי שנוצר הקשר נשאל הרב קוטלר: "מי ההולכים לפגישה?" ותשובת הרב היתה: "אתה ואני". הרב קוטלר ומר ארווינג יצאו לדרךם לפגוש את ה'סנדק' של ה'מאפייה', מר ג'ו בונאנו. הרב קוטלר לא ידע לדבר בשפה האנגלית ולכן בונים הוא שהסביר לבונאנו את בעיית 24 הרבנים הנתונים בסכנת חיים באיטליה. ראש ה'מאפייה' שאל את בונים: "מיהו האיש היושב לידך?" ובונים ענה: "הוא ה'סנדק' של העם היהודי".

ראש ה'מאפייה' אמר לו: "תגיד לו שאני רוצה ברכה". בונים פנה אל הרב קוטלר באידיש והסביר לו כי בונאנו רוצה ברכה. הרב קוטלר לא היסס לרגע ובירך: "תגיד לו שהוא יאריך ימים וימות במיטתו". תרגם בונים לבונאנו: "הוא מברך אותך בחיים ארוכים ושתמות במיטתך". כאשר שמע בונאנו את הברכה הגיב: "זה מוצא חן בעיני". הוא הבטיח שבתוך שבועיים יפעל לשחרורם של 24 הרבנים. ואכן בונאנו מימש את ההבטחה.

כ-20 שנה לאחר האירוע הזה, בשנת ה'תשכ"ד (1964), נעצרה לימוזינה שחורה ונוצצת בחזית ישיבת 'ליקווד' בלייקווד, ניו-ג'רסי, ושני גברים לבושים בהידור רב יצאו ממנה אל עבר משרד הישיבה. כאשר נשאלו למבוקשם השיבו כי הם מחפשים את הרב קוטלר. הרב קוטלר (הבן) התייצב בפניהם והציג את עצמו. "לא, זה לא אתה. אנחנו מחפשים אדם מבוגר" אמרו.

הרב שניאור קוטלר, הבן, הסביר להם כי מדובר באביו וכי הוא כבר אינו בין החיים מזה כמה שנים. שני האיטלקים סיפרו לבן כי הם הם האחים בונאנו ושאביהם מייחס את אריכות ימיו לברכתו של אביו הצדיק. "עכשיו שאבא שלנו פרש מעסקיו אנחנו מחליפים אותו ובאנו לקבל את אותה הברכה". "אני מצטער", אמר ר' שניאור, "אבא שלי יכול היה לעשות כדבר הזה אבל לא אני". מאוכזבים נפרדו ראשי ה'מאפייה' לשלום מהרב שניאור. **עבור הצלתם של 24 הרבנים מידי הנאצים, זכה ג'ו בונאנו לברכתו של מן הרב אהרן קוטלר זצ"ל ובזכותה חי עד גיל 97.** הוא מת ב 2002 בבית חולים בטוסון, אריזונה.

להיותו בליטא התאפשר לו להימלט מידי הנאצים. הוא התלבט להיכן לנסוע, לארץ ישראל או לארה"ב. לא היתה בידו החלטה ברורה. הטיל אפוא הרב את גורל הגר"א והפסוק שעלה היה: "ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה". מיד הוא הבין את הפירוש "ויאמר ה' אל אהרן" (רמז לשמו: אהרן קוטלר).

"לך לקראת משה המדברה" (משה- ידידו הרב משה פיינשטיין זצ"ל לאחר שגורש מרוסיה היגר לארה"ב. שהיה כבמדבר - שכן ארה"ב היתה אז מאד ירודה וממש כמדבר מבחינה רוחנית). ואכן הרב אהרן קוטלר הגיע לארה"ב ותוך זמן קצר הקים את הישיבה בעיר ליקווד בניו ג'רסי, ישיבה שהיא כיום מהגדולות בעולם, והשפיע רבות על יהדות ארה"ב.

כל ימיו ולילותיו של רבינו היו מלאים תורה, תמיד חשש מפני איבוד זמן של דקה אחת בלא תורה ודביקות בה' יתברך. לכל מקום שהלך' החזיק בידיו את הספר 'משנה ברורה'. אפילו כשעסק בענייני פיקוח נפש, והיה שרוי אז במתיחות עצומה, ניצל גם שברי של דקה.

סיפרו אודותיו שראו את רבינו פעם אחת יושב ובידו האחת מחזיק את אפרכסת הטלפון, בשיחה עם נדבן אודות הבניין החדש שמקימים לשיבה, ובידו השנית מחזיק עת ורושם ציוני מקומות במחברת של חידושי תורה.

○ יפר הגאון רבי שלמה ברודא שליט"א: "פעם, אחרי יום הכיפורים, נסעתי באוטובוס עם הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. הוא נסע עם אשתו הרבנית, מליקווד לעיר אחרת. בדרך ניסיתי לשאול אותו כמה שאלות שהתעוררו לי ביום כיפור, אבל רבי אהרן השיב לי שהוא חלש ותשוש מאד ואין בכוחו להשיב על שאלותיי.

ירדנו שלושתנו בתחנה הסופית. אך רבי אהרן ואשתו היו אמורים להוסיף ולקחת מונית כדי להגיע למחוז חפצם. כאשר נוכחתי בחולשתו הגדולה של רבי אהרן. החלטתי לעזור לו. סימנתי למונית לעצור, ונשאתי את מזוודתו של רבי אהרן עד לרכב והנחתי אותה בתוכו. נפרדתי מראש הישיבה ופניתי אל המקום שאליו הייתי אמור להגיע.

והנה לפתע שומע אני שקוראים לי מאחור בקול רעש גדול. הסתובבתי לראות מיהו הקורא לי ונדהמתי לראות כי הקורא אלי בקול גדול הוא לא אחר מאשר ראש הישיבה הגאון רבי אהרן קוטלר. הוא סימן בידו שאחזור אליו. הנחתי שהוא צריך עזרה נוספת ולכן מיהרתי להגיע אל הרב ושאלתי לרצונו.

כאשר הגעתי הוא כופף עצמו לפני ואמר לי בהתרגשות רבה: "איזה בעל חסד אתה! איזה בעל חסד! אי אפשר לתאר את גודל ההטבה שעשית עמדי!". ברגע הראשון לא הבנתי כלל לאיזה חסד גדול מתכוון רבי אהרן. חשבתי שאולי החליף אותי בטעות עם אדם אחר שהטיב עמו. לא העליתי על דעתי שעל עצירת מונית ונשיאת מזוודה לא גדולה, מתכוון הוא לומר שאני כזה בעל חסד. ואשר על מעשה פעוט שכזה מודה לי בכזו חמימות.

אך הגאון רבי אהרן קוטלר, אחרי שהודה לי פעם אחת מעומק ליבו, לא התקררה דעתו והוסיף להודות עוד פעם ועוד פעם בהתלהבות רבה תוך שהוא לוחץ בחמימות את ידי. הוא בירך אותי על אף תשיותו הרבה בברכות מאלפות, כאשר בכל אותה שעה הגויים ברחוב עומדים סביבנו ומביטים בתדהמה במחזה המוזר כיצד יהודי קשיש מודה לאברך צעיר על מעשה חסד פעוט שעשה עימו.

עוד מסופר על הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל כי הקפיד ללמוד כל מסכת עד תומה. כשהגיע למסכת נזיר, היו לו עיכובים ולא הצליח לסיימה. והנה באותה תקופה הוא זכה ליכנס אצל מרן ה'חפץ חיים'. בתוך שיחתם, לפתע אמר לו ה'חפץ חיים': "כשמתחילים מסכת, צריך לסיימה. למשל, כשמתחילים נזיר, צריך לסיימה מ"טעבל עד טעבל" (מכריכה לכריכה).

האדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל טברסקי מסקווירא זצ"ל- נולד בשנת ה'תקפ"ה (1825) בכור להוריו. נקרא על שם סבו רבי אברהם יהושע השיל מאפטא. בימי ילדותו זכה להסתופף בצל זקניו הקדושים האדמו"ר רבי מרדכי טברסקי (המגיד מצ'רנוביל) והאדמו"ר רבי יצחק יונגרלייב מראדוויל. כבר משחר נעוריו נודע בצדקותו ובהתמדתו המופלגת ביותר בתורה. שמו הלך לפניו כלמדן גדול. שקידתו המופלגת בתורה לא פסקה כל ימי חייו עד שנעשתה לשם דבר. התמדתו בתורה היתה בגדר על אנושי. פעם אחר יום צום רבינו התיישב אחר תפילת ערבית לעיין בספר. למחרת כשהגיעו לתפילה ובסקווירא התפללו מאוחר מאד מצאו אותו שקוע בספר כאשר הוא לא הרגיש שהלילה חלף ועבר וששכח לגמרי מגשמיית. אביו הקדוש הפליג רבות ברום קדושתו וצדקתו. בנוסף נתן לו כח וסמיכה עוד בחייו ואמר לו: "ידך כידי, ופיך כפי!".

רבינו היה צריך לנסוע לעיר המרפא אודסה בגלל מצב בריאותו. מסופר שכבר בדרך עוד לפני הגעתו לעיר עשה כבר מופתים. שמו הלך לפניו עוד בחייו אביו כפועל ישועות ורבים פנו אליו. הרבה בטבילות אפילו פעמים מספר ביום אחד. נודע באהבת ישראל הבוערת בקרבו. רבות עסק במעשי צדקה וחסד, ודאג לפרנסת אביונים ומסכנים. נהג באדמו"רות עוד בחייו אביו. לאחר פטירת אביו ב-י"ז ניסן ה'תרמ"ה (1885) התמנה לממלא מקומו יחד עם שני אחיו רבי ישראל ורבי דוד. נפטר ב-ג' כסליו ה'תרמ"ז (1887). חי כ-62 שנים. נקבר ליד אביו בסקווירא. בנו השני רבי משה דן מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר הרב מרדכי מצ'רנוביל. **אביו:** האדמו"ר רבי יצחק מסקווירא (מייסד חסידות סקווירא). **אמו:** בתו של האדמו"ר הרב דוד יונגרלייב מראדוויל. **נשותיו:** מרת חיה צפורה (זיווג ראשון- בת הרב שמואל אשכנזי חתן דודו רבי יצחק מאיר מז'נקוב), מרת פייגא יענטה (זיווג שני- בת הרב יוסף זילברפרב, חתן רבי שלמה מסאווראן). **ילדיו (מזיווג ראשון):** רבי יוסף מאיר ממחנבוקא (חתן רבי מנחם נחום השני מצ'רנוביל), הרב משה דן מסקווירא (חתן ר' חיים יהודה מאיר חודרוב מברדיטשוב), הרב יעקב מסקווירא-ליניץ (חתן רבי מרדכי מקוריסטשוב), מרת דבורה (נישאה לר' מרדכי בן דודה רבי דוד'ל מסקווירא), מרת מלכה (נישאה לר' מרדכי יוסף בן רבי דוד מזלטיפולי). **ילדיו (מזיווג שני):** רבי דוד לייב, מרת שפרה (נישאה לר' רבי דוד מרחמסטריווקה). **מרבותיו:** האדמו"ר רבי מרדכי טברסקי (המגיד מצ'רנוביל), האדמו"ר רבי יצחק יונגרלייב מראדוויל.

ר' יהושע טברסקי זצ"ל בספרו 'בחצר הצדיק' מביא עובדה אחת ששמע מחסיד סקווירא: מוכסן אחד היה מחזיק בחכירה את הטחנה בכפר וגם אכסניה בפרשת דרכים. פעם לב הפריץ נהפך והוא החליט לנשל אותו מחזקתו ולהוציאם מידו. המוכסן ששמע זאת בצר לו קם ונסע אל רבינו וביקש שיושיע אותו בברכתו, הצדיק הצית גפרור והעלה באש את הקוויטל ואחר אמר: "כך יהיה ארמונו של הפריץ", ואכן הארמון נשרף. האסון ריכך את ליבו של הפריץ והוא השאיר את המוכסן על מקומו.

נכדו הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זצ"ל סיפר על יהודי שלא זכה לפרי בטן. הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א לא רצה להבטיח לו. כשראה כך אחר כך נכנס אל רבינו והוא הבטיח לו פרי בטן. לאחר שהלה חזר לאביו ר' יצחק וסיפר שבנו הבטיח לו פרי בטן, האבא שאל את בנו (רבינו): "מניין לקחת את היכולת להבטיח לו ישועה?". רבינו ענה לאביו הקדוש: "נכנס אלי זה עתה עגלון ובבכיות סיפר כי הסוס שלו מת והוא נותר ללא פרנסה. מיד לאחריו נכנס האיש שביקש ישועה בפרי בטן, ביקשתי ממנו שיתן מעות כסכום שעולה לקנות סוס והבטחתי לו ישועה, וכי מה אכפת לבורא יתברך שלזה יהיה סוס ותהיה לו פרנסה, ולזה יהיו בנים... ואכן כך היה.

נכדו הרה"ק רבי אברהם יהושע השיל ממחנבוקא זצ"ל סיפר: יהודי פקד את ביתו של אביו של רבינו, ר' יצחק וביקש הבטחה להיוושע בזרע של קיימא. כשיצא, חשך אורו שבעתיים, אם עד אז עוד היתה לו תקווה שר' יצחק יבטיח לו והוא ייוושע בהבטחתו, הרי שגם זו נגוזתה. ר' יצחק בירך אותו אבל סירב להבטיח לו ישועה. היהודי הבין שאם לא הבטיח לו, הרי שקשה לפעול עבורו ישועה. בחוץ פגש בבנו, רבינו. לשאלתו מדוע נפלו פניו, סיפר היהודי דברים כהווייתם. אביו ר' יצחק לא רצה להבטיח לו ישועה, רבינו אמר לו: "הגיע אלי זה עתה יהודי ושפך לפני את ליבו שבנו הגיע לעול מצוות, ואין בידו פרוטה לפורטה עבור תפילין, עצתי היא שתביא לי מעות עבור תפילין, ואני מבטיח לך שתיוושע בבן זכר". הלה מיהר לתת את הסכום כפי שנתבקש. קיבל את ההבטחה, ואכן נושע ונולד לו בן זכר.

נכדו הרה"ק רבי אברהם יהושע השיל ממחנבוקא זצ"ל סיפר: יהודי עמד לפני נסיעה לוינה כדי לדרוש ברופאים גדולים. טרם יציאתו לעיר הגדולה הגיע אל הרה"ק רבי יצחק מסקווירא כדי לבקש את ברכתו. לאחר מכן הלך להיפרד מרבינו זיע"א. כשהצדיק שמע על מטרת נסיעתו שאל: "כמה אתה משער את עלות הנסיעה והטיפולים?". הלה נקב בסכום. רבינו שהיה זקוק אז למעות לצורך הכנסת כלה אמר לו: "תן לי את כל הסכום הזה ותתפא!". לשאלת אביו הקדוש מדוע נטל את הכסף, השיב: "וכי למה עליו להוציא את הכסף עבור רופאים, שיתן לי את כל הסכום עבור הכנסת כלה עניה ויתפא!", ואכן כך היה.

עוד בחייו אביו, שנים מספר לפני הסתלקותו רבינו נכנס לאביו הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א וביקש ממנו להורות שלא לאמר תחנון ביום ג' כסליו, לפי שמצא כתוב שביום זה הסתיימה גזירת שריפת הש"ס. הרב פינחס שפירא מקוריץ אמר זאת רק לדורו. מכל מקום רבינו ביקש שיקיימו תמיד בקשה זאת. כששמע אביו הקדוש על כך הוא הסכים והתבטא: "אברהם יהושע השיל שלי עשה יום טוב לעצמו". למרבה הפלא רבינו נפטר ביום זה. רק אז הבינו למה היתה הכוונה. (הסיפורים מעובדים מתוך לעבדך באמת ואורח צדיקים)

הגאון הרב בן ציון חי הכהן יהונתן זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ה (1884) באי ג'רבה. תפילות רבות רוויות דמעות קדמו ללידתו מכיוון שהוריו איבדו כמה תינוקות שנולדו להם, חיו ימים ספורים ונפטרו רח"ל. בלידתו אימו הבטיחה להקדיש את בנה לתורה. כסגולה שיאריך ימים קראו לו בשם בן ציון שמשמעותו בן ירושלים. כן הוסיפו לו את השם חי שחיו יחיה. כבר מגיל קטן השמיע באוזני הוריו תורה. כמו רבים מבני גילו התחנך אצל ר' דוד כהן יהונתן שהיה ידוע בהרבצת התורה שלו באי ג'רבה.

בשנת ה'תר"פ לערך (1920) כשהיה כבן עשרים שנה, התבקש לשמש כדיין בעיר זוהארה שבלוב. כשהגיע לזוהארה מצא קהילה במצב דתי מוזנח למדי, ללא מערכת חינוך מסודרת, עזובה ומוזנחת בכל תחומי הדת. רבינו מיד כשהגיע התחיל בפעולות לתיקון המצב ובעיקר כדי לשנות את האווירה ששרתה בעיר. עד כדי כך היתה אווירה של חולין שקשה היה להבחין בין הנוער היהודי ובין הערבי.

רבינו גם ראה שהשירים שם לא לפי רוח היהדות. רבינו פעל בכל כוחו כדי להחליף אותם בשירים בעלי תוכן ראוי יותר. יכולות השירה והנגינה שירש מאביו היו לו לעזר והוא חיבר והלחין שירים רבים ואף הקים מקהלת זמר מבכירי תלמידיו. מילות שירי החולין שהיו מושרים בפי כל באירועי שמחה שונו ובמקומם חיבר הרב מילות קודש וערגה לארץ ישראל ולגאולה השלימה. הרב כלפון משה הכהן כתב עליו: "לידידנו החכם השלם והכולל כמה"ר רבי בן ציון הכהן הי"ו אודיעני כי עברתי בין בתרי תשובתו וששתי כעל כל הון בראותי אותו שקד על לימודך".

הרב עלה מג'רבה לארץ הקודש בחודש אלול ה'תשט"ז (1956). בהתחלה גר במושב עוזזה. בהמשך עבר לגור באשקלון, שם הציעו לו את משרת רב העיר אבל הוא הסכים רק בתנאי שכולם יקבלו עליהם עול מלכות שמיים בלבב שלם. היה בקי בחכמת הנגינה ויחד עם היותו ת"ח עצום היה משמח חתנים בנגינתו. ענוותן. גאון. מלומד בניסים. בשנותיו האחרונות סבל ממחלה קשה והיה רוב הזמן מרותק למיטה וכן ניטל ממנו כוח הדיבור. נפטר ב-ד' כסליו ה'תשל"ב (1971). חי כ-87 שנים. בטהרתו טיפלו רק שני רבני העיר, רבי יוסף שרביט והרב ולנר. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: רבי יעקב (מח"ס זרע יעקב). **אימו:** הרבנית ז'אלו מזל (היתה צדקנית מופלגת וידענית גדולה גם בש"ס ופוסקים). **אשתו:** מרת שארינה (בת ר' ניסים סייסי הכהן). **בניו:** ר' רפאל, ר' מצליח, ר' ניסים חיים, ר' אמנון. **מרביתיו:** רבי דוד דידי הכהן. **מתלמידיו:** ר' פראג'ללה גויטע (רב מושב עוזזה), ר' גבריאל מגידיש (רב מושב שלוה), ר' בניציון כהן ור' שלום מדאר. **מספריו:** **לספר בציון-** הגדה של פסח • **אומר לציון-**

דרושים על ספר בראשית • **בני ציון-** על מסכת אבות • **יקרן הצבי-** חידושי תורה ודברי מוסר • **תהילת ציון -** על תהילים • **מבשרת ציון -** על שיר השירים • **קהלת ציון -** פירוש על מגילת קהלת • **שירי ציון -** שירי הקודש ששר בלוב • **יתורה מציון -** חידושי תורה • **נר מציון -** על פרקי אבות • **ישערי ציון -** שו"ת • **יתן מציון -** על הגמרא.

נהג מונית תושב אשקלון סיפר: נסעתי מאשקלון מקום מגורי הרב לכיוון צומת היציאה מהעיר. הבחנתי באיש זקן שסימן לי לעצור. החלטתי להתעלם ממנו ולהמשיך, אבל רק עברתי מטר מאותו הזקן ולהפתעתי המנוע כבה באמצע הכביש. קישרתי מיד את המעשה עם הזקן שעומד מטר ממני.

הזמנתי אותו לעלות למונית וסיפרתי לו על מה שקרה. אמרתי לו שאני מוכן לקחת אותו לכל מקום שיחפוץ בחינם. הרב אמר לי: "לא ולא, בשום פנים ואופן. אני צריך למושב ברכיה (מקום מגוריו של ב"תו). אני אשלם לך בעבור הנסיעה כסף מלא", וכך היה. התנעתתי את הרכב והוא שב לנסוע כבראשונה ולא נתקע בדרך. לאחר מכן התברר לי שהזקן היה רבינו.

תלמידו הגה"צ רבי פראג'ללה גויטע סיפר שכאשר למדו בקטנותם טעמי המקרא בלוב מפי מלמד אחד חדש, שמו לב כי למלמד יש שגיאות וזה מפני שבא ממקום אחר וכך סבר בניגון הטעמים. הם הלכו לשטוח את טענתם לפני רבינו. הצדיק שמע זאת וכדי שלא לבייש את אותו מלמד אמר: "אני לא בקי בטעמי המקרא האם זו טעות".

הרב היה בקי בחכמת הנגינה והיה תמיד משמח בחתונות ובסעודות מצווה. כשהגיע לארץ, הרב ביקש לרכוש לעצמו אורגנית כדי שיוכל לקחת אותה איתו לאירועים ולשמח את האנשים. לשם כך הרב נסע עד לתל-אביב והגיע אל חנות שבעליה היה אדם שעדיין לא שומר תו"מ. כאשר המוכר ראה את הרב עם בגדיו המסורתיים, הוא לגלג עליו ואמר לו:

"אם אתה יודע לנגן על כלי זה- תקבל את הכלי בחינם". הרב לא חש על כבודו. הוא ניגש לאורגנית וניגן על הכלי בבקיות מופלאה. האיש השתומם. לאחר מכן ביקש את סליחת הרב ואף רצה לתת לו את הכלי בחינם כפי שהבטיח. כמובן שרבינו סירב לקבל דבר מה ללא תשלום ולכן שאל למחיר ושילם לו את מלוא כספו. לאחר מכן הזהיר אותו כי מכאן ולהבא יזהר שלא ללעוג על אף יהודי.

החומר באדיבות מכון ממלכת כהנים

הגאון הרב רפאל כדיר צבאן זצ"ל - נולד ב-א' טבת ה'תר"ע (1909) באי ג'רבה שבדרום תוניסיה. כשהיה בן חמש שנים בלבד למד תורה אצל הגאון הרב שאול מקיקץ שלי. בהמשך למד אצל רבו המובהק הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן. בשנת ה'תרצ"ז (1929) כשהיה כבן עשרים התחתן. רבינו ביקש להתפרנס מיגיע כפיו ועסק במסחר. גם בזמן זה ראשו היה מונח בלימוד התורה הקדושה. בשנת ה'תרצ"ב (1931) מונה לראש ישיבה. בשנת ה'תרצ"ג (1932) לקה בשיגרון. היה מרותק למיטתו במשך קרוב לחודשיים והוסיפו לו את השם רפאל. בשנת ה'תרצ"ט (1939) התמנה כחבר שלישי בבית הדין שבג'רבה. בשנת ה'תש"ג (1942) נסמך לרבנות מטעם הרבנות הראשית בעיר הבירה תוניס. בתפקידו כראש ישיבה שימש עד לשנת ה'תש"ד (1943). בשנת ה'תשי"א (1950) התמנה לרב ודיין העיירה מדנין (מערי הליון של האי ג'רבה) גם מטעם הממשלה. תפקיד שבו שימש עד לסוף שנת ה'תשט"ז (1956). שימש בנוסף לאחד משבעה טובי העיר- הנציגים הרשמיים של הקהילה היהודית בפני המוסדות הממשלתיים בג'רבה. היה גם נציג הקהילה בפדרציה הכללית שבעיר הבירה תוניס. בנוסף שימש כנשיא ישיבת 'אור תורה'. ייסד מוסדות ציבור שונים של תורה וחסד – 'ביקור חולים' שהגיש עזרה רפואית לחסרי אמצעים. 'חתן וכלה' שסייע במימון הוצאות חתונה לנזקקים. 'מתן בסתר' עזרה לעניים ולועד בית הכנסת שטיפל בכעשרים בתי כנסת בעיר.

בחשוון ה'תשי"ז (1956) עלה לארץ ישראל. באותה השנה בתאריך י"ב אדר ב' ה'תשי"ז (1957) התחיל לשמש כרב של נתיבות, תפקיד אותו מילא במשך כשלושים ושמונה שנים. דאג לביסוס הרוחני של העיירה, הקים בה מועצה דתית, יזם ועודד מוסדות תורניים והפיץ תורה בישובי האזור. דאג להקמת ישיבת 'תורה ומלאכה' וישיבת 'הנגב'. בשנת ה'תשל"ב (1972) התחיל לכהן כנשיא ישיבת 'כיסא רחמים' שעלתה מתוניסיה לבני ברק. בשנת ה'תשל"ג (1973) נבחר כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל ונבחר חמש פעמים לכהונה זו. פעל גם להוציא לאור את ספריהם וכתביהם של חכמי תוניסיה מהדורות הקודמים. עננות מופלא. נפטר ב-ד' כסליו ה'תשנ"ה (1994). חי כ-85 שנים. ציונו בנתיבות סמוך ונראה לציונו של המקובל ה'בבא סאלי' זיע"א.

אביו: ר' יעקב. **אימו:** מרת אמימה. **אשתו:** מרת עוישה (בת דודתו, בתו של רבי מרדכי חדאד). **מרבותיו:** הגאונים ר' שאול מקיקץ שלי, ר' רחמים חי חויתה הכהן (רבו המובהק), ר' חיים חורי, ר' משה כלפון הכהן. **מתלמידיו:** הגאון ר' פנחס כהן (רב העיר נתיבות). **ילדיו:** מתוך 15 ילדים נשארו שני בנים ושתי בנות. **מספריו:** ימגיד דבריו ליעקב- על הגדה של פסח **זרע יעקב**- על הש"ס וחידושי הלכות על שו"ע **נפש חיה**- מנהגים ודינים בשו"ע **שיירי הנפש**- השלמות לספרו 'נפש חיה'.

בימים הראשונים של העיירה נתיבות, ראש המועצה השתדל למנות רב לעיירה. לאחר מאמצים השיג לכך תקן ממשרד הדתות. לאחר שהעסקנים נמלכו בדעת הציבור, הם פנו אל הגאון הרב שלמה מאזוז (מח"ס 'כרם שלמה') שהיה מפורסם כגאון וצדיק, וביקשו ממנו שיכהן כרב המקום. אבל הוא סירב ואמר שאינו מתאים. הציבור שהתפלל על כך שאל: "הרי קודם לכן, בעיר ג'רבה, הרב שימש כדיין?". אבל הרב ענה כי כעת הוא כבר זקן ואין זה לפי כוחותיו. למרות שהפצירו בו רבות הוא עמד בסירובו. לבסוף אמר: "אני לא מתאים, אבל בבית שמש יושב רב שמתאים מאוד לכהן כרב המקום. שמו הגאון רבי רפאל כדיר צבאן, תלמיד של הצדיק הגאון ר' רחמים חי חויתה הכהן רבה של ג'רבה. הוא גדול בתורה ובפסיקת ההלכה. כדאי מאוד שתפנו אליו".

חברי המשלחת הלכו ומצאו שרבי רפאל חי בתנאים קשים ביותר. למראה מצבו הם היו בטוחים שיקבל את הצעתם בשתי ידיים. הם פתחו ואמרו: "אנו נציגי הציבור, מבקשים להציע לכבודו רבנות בישוב נתיבות". למרבה הפלא, הרב דחה את הצעתם בהחלטיות ואמר בתמיהה: "אני אלך לכהן כרב במקום שבו מתגורר רבי שלמה מאזוז? יש לכם רב שאין ראוי ממנו ואתם באים אלי?". הם אמרו: "הוא לא מסכים בשום אופן. הוא הציע שנפנה אליו". אולם רבינו בשלו, הוא לא מוכן לכהן כרב במקום בו גר ר' שלמה מאזוז. חברי המשלחת חזרו לנתיבות וסיפרו לר' שלמה, שרבינו לא מוכן ולדעתו כבודו הוא צריך לכהן כרב. ר' שלמה סירב גם עכשיו וביקש מהם לפנות שוב לרבינו ולהפציר בו שוב. כאשר חזרו חברי המשלחת לרבי רפאל ואמרו לו שאין סיכוי לשכנע את רבי שלמה אמר: "כיון שרבי שלמה שלח שליחים וביקש שאסכים, אכפוף קומתי לפניו. אבל בתנאי אחד, שראש המועצה ידאג לסדר פרנסה לר' שלמה מאזוז. רק בתנאי זה אני מוכן לעבור לנתיבות ולשמש כרב המקום".

הגאון רבי מאיר מאזוז סיפר שבכל אותן שלושים ושמונה שנים, שרבינו כיהן כרבה של העיר נתיבות, לא היה אפילו גט אחד בנתיבות! בחוכמתו הרבה ידע לחדור אל הלב, לגשר ולפשר, לקרב ולאחד. פעם אחת זוג באו לבית הדין בבאר שבע כדי להתגרש לאחר שסיכמו על ידי עורך דין את חלוקת הרכוש. ברגע האחרון משהו שאל אותם: "אצל הרב צבאן כבר הייתם?" הזוג ענו בשלילה ואמרו: "לשם מה? מה יש לנו לעשות שם? כבר סיכמנו את הכל כולל חלוקת הרכוש". הוא לא הירפה ושכנע אותם לנסוע אליו. כשהגיעו אליו, למרבה הפלא בתוך כעשרים דקות בלבד פתר להם את כל הבעיות שלהם. כשיצאו משם הם קרעו את כל המסמכים שבהם הגיעו להסכמות לגבי חלוקת הרכוש וחזרו לביתם ששים ושמונים.

האדמו"ר הרב יעקב דוד קאליש הראשון מאמשינוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תקע"ה (1814) בז'וריק. נקרא על שם רבותיו של אביו ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חזקה מלובלין), רבי יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחה (ה'יהודי הקדוש) ורבי דוד מלעלוב. בצעירותו יצא שמו לגאון בתורת הנגלה ובתורת הקבלה והחסידות. התמדתו ודבקו בתורה ובחסידות לא ידעו גבולות. שם לילות כימים בלימוד התורה ובעבודת ה'. בשנת ה'תקצ"ו (1835) לאחר נישואיו הראשונים ישב על שולחן חותנו ושקד על התורה הקדושה ימים ולילות. בהמשך שימש כרב בגוברצ'וב, בפשיסחא ובגור ועבר לאמשינוב. בשנת ה'תר"ח (1848) נפטר אביו ור' שרגא פייבל מגריצא התמנה במקומו כאדמו"ר. לאחר חצי שנה ר' פייבל נפטר ורבינו כיהן כאדמו"ר באמשינוב (לצד אחיו רבי מנחם מנדל- הצדיק השותק, שמילא את מקום אביו בוורקא). נודע בכל רחבי פולין וחצרות החסידים כצדיק פלאי בעל תושיה הן בענייני עבודת ה' והן בענייני הכלל. שהה רבות בוורשה לצורך שתדלנות. למרות שלא ידע את לשון המדינה כאשר היתה גזרה, מסר את נפשו ותמיד מצא דרך להשפיע על השרים הגבוהים שהשלטון בידיהם לבטלה. התבלט באהבת ישראל. פעמים רבות נסע לערים אחרות למשך ימים רק כדי לעשות טובה ליהודי: לקיים מצוות פדיון שבויים, להשיא יתומים, לשחרר מהצבא וכיו"ב. רבינו אמר כי כל התורה והחסידות לא שווים כאשר מעלימים עין מצרת הזולת.

ענוותן. מכונה בחסידות אמשינוב 'האדמו"ר הזקן'. קרוב לשלושים שנה ניהל את עדתו ברמה וברחמים ובחמלה. העמיד אלפי חסידים. את כל חסידיו ראה כבניו. פעם אמר כי לפני שעוצם את עיניו בלילה עוברים לפניו כל חסידיו וחוסים צילו. בשנתו היה מתעורר כל רבע שעה ולכל היותר חצי שעה כדי שלא יטעם טעם מיתה. רבים פנו אליו ונושעו. אלפים הלכו לאורו, ביניהם אדמו"רים גדולים. בסוף ימיו כשגברה מחלתו, עמד לנסוע למיראן שבאיטליה שהיה מקום מרפא למרות שהרופאים אמרו שאין שום תקווה. משפחתו חששו שיפטר שם ולא יהיה אפשר לקברו באמשינוב. בני המשפחה דיברו איתו על זאת אבל רבינו השיב: "היודעים אתם כמה אלפי נשמות ממתינים לי שם כדי שאתקנם?". לא היתה דרכו לדבר דיבורים כאלו. נפטר ביום שבת פרשת תולדות, ד' כסליו ה'תרל"ח (1877) בעיר המרפא מיראן שבאיטליה. חי כ-64 שנים. חמישה ימים לאחר פטירתו הובא לקבורה באמשינוב. למרות הדרך הארוכה גופו נשאר כבשעת הפטירה. בנו, ר' מנחם שהיה בן 18 שנים בלבד מילא את מקומו. מצבתו והאוהל שעל קברו שוחזרו ונבנו מחדש.

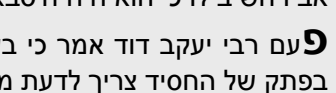
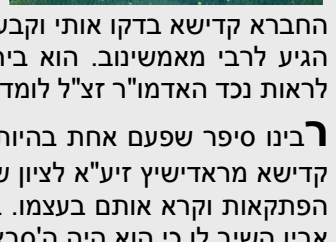
אביו: האדמו"ר רבי יצחק מוורקא. **אימו:** מרת רחל (בת ר' מאיר מזוריק). **נשותיו:** מרת שרה לאה (זיווג ראשון- בתו של ר' שלמה צוקרניק מפרצובה. נישא בשנת ה'תקצ"ו), מרת חיה (זיווג שני - בת ר' יעקב מזרניצבה. נישא בשנת ה'תר"ח). **ילדיו:** בזיווג ראשון- נולדו לו 13 ילדים ורק מרת חיה פייגא (נישאה לרבי ירחמיאל יהודה מאיר רבינוביץ מפשיסחה) נותרה בחיים.

ילדיו בזיווג שני: האדמו"ר ר' מנחם (ממלא מקום אביו באמשינוב), האדמו"ר ר' ישעיה מפשיסחה, ר' ירמיה מאפאלה. **מרביתיו:** אביו, ר' יצחק מוורקא, ר' מנחם מנדל מורגנשטרן (השרף מקוצק), ר' שרגא פייבל מגריצא. **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' יחיאל דנציגר מאלכסנדר, ר' צבי מרדכי בונים מפשיסחה, האדמו"ר הרשב"ב מוורקא-אוטוואצק, האדמו"ר ר' אלימלך שפירא מגראדז'יסק, ר' שמחה טייטלבוים מסוחדניוב, ר' אברהם 'סגי נהור' מקאלושין (מגדולי מקובלי הדור וידע את כל התורה בע"פ), הגאון רבי מיכאל פוזנונסקי (שו"ב ברדומסק) ועוד. **מספריו:** מעט מדברי תורתו ניתן למצוא בספרים אוהל יצחק, בית-יצחק, יד דוד.

נכדו של רבינו סיפר: בנעורי למדתי תורה בפשיסחה. אבי רבי ירמיה מאפאלה שלח אותי שם ללמוד. המורה היה ר' יצחק פולטוסקר הי"ד. הוא למד איתנו מתוך התלהבות של קדושה. מאחורי הדלת עמד חסיד בשם אברהם שנקרא 'אברהם הגוסס' שהקשיב לקול הלימודים. בהפסקה הציג הוא את עצמו ואמר: "אני אברהם. אני מהחסידים הראשונים של הסבא שלך הראשון, לבית אמשינוב רבי יעקב דוד זצ"ל. בנעורי הייתי חולה אנוש. שלחו מברק אל הרבי מאמשינוב זצ"ל לבקש עלי רחמים. בינתיים החברא קדישא בדקו אותי וקבעו כי אני נמצא במצב של גסיסה. הם הורידו אותי מהמיטה לרצפה. באותו הזמן המברק של בקשת רחמים הגיע לרבי מאמשינוב. הוא בירך אותי ברפואה. קמתי בכוחות עצמי מהארץ, מאז נתנו לי את הכינוי 'אברהם הגוסס'. עכשיו שזכיתי לראות נכד האדמו"ר זצ"ל לומד תורה, קח ממני פתקא עם פדיון ותברך אותי באריכות ימים". אברהם האריך ימים למעלה ממאה שנה.

רבינו סיפר שפעם אחת בהיותו ילד לקחו אביו הקדוש זי"ע איתו לראדישיץ ביום י"ח סיון ביום הילולא של הרה"ק ר' ישכר בער הסבא קדישא מראדישיץ זי"ע לציון שלו. הוא ראה בעיניו פלא גדול, לאחר שאביו הק' קרא הפתקאות שנתנו לו על הציון, איש אחד קיבל ממנו הפתקאות וקרא אותם בעצמו. בעת הליכתו משם לאכסניה רבינו שאל את אביו: "מי היה האיש אשר לקח מידו את הפתקאות וקראם?". אביו השיב לו כי הוא היה הסבא קדישא בעצמו ויש לו זכות שהוא זכה לראות אותו.

פעם רבי יעקב דוד אמר כי בשביל להיות 'רבי' צריך לדעת שלושה דברים: א) לשבת על כיסא כמו על מסמרים. ב) עוד לפני שמביט בפתק של החסיד צריך לדעת מה בקשתו. ג) כשקורא את פתק ירגיש את צרת המבקש כאילו היא צרתו שלו ממש.

רבי שמואל אליעזר הלוי אידליס זצ"ל הידוע בכינויו **מהרש"א**: מגדולי מפרשי התלמוד, נולד בפוזנא בשנת ה'שי"ה (1555). המהרש"א היה צאצא של משפחת קלונימוס המפורסמת, שייחוסם מגיע עד דוד המלך. בצעירותו החלו להתגלות כישורונתיו. בהיותו בגיל 30 הורי אשתו יסדו ישיבה גדולה והעמידוהו בראשה, ומאז חתם את שמו "שמואל אידלש" על שם חמותו שהכיר לה טובה, מפני שתמכה בישיבתו בפוזנא במשך עשרים שנים, בין השנים ה'תשמ"ה עד ה'שס"ה (1585-1605). לאחר הסתלקותה כיהן כרב בעיר חלם במשך כעשר שנים.

בשנת ה'שע"ד (1614) נקרא להיות אב"ד וראש ישיבה בלובלין. משם נקרא לאב"ד בטיקטין, ולבסוף נתקבל לרב באוקראינה והקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. התפרסם בחייו במעשי חסד רבים.** על דלת ביתו היה רשום: "בְּחוץ לֹא יֵלֵין גֵּר דְּלִתִּי לְאַרְחָ אֶפְתָּח" (איוב לא, לב). מסופר שהבעל שם טוב אמר: "לו ידע העולם את גודל צדקת המהרש"א – היו מלכים העפר שעל קברו". נפטר באוקראינה ה' כסליו ה'שצ"א (1631). חי כ-76 שנים.

אביו: ר' יהודה הלוי (מצאצאי ר' עקיבא כהן ור' יהודה ליוואי הזקן מפראג ופרנס בקהילת אובן). **אמו:** מרת גיטל (ממשפחת המהר"ל מפראג). **חותנו:** ר' משה אשכנזי מפוזנא (מח"ס זכרון משה). **מספריו:** יחידושי הלכות על הש"ס - בו הוא מבאר במיוחד את דברי התוספות יחידושי אגדות - על אגדות חז"ל נדפסו אח"כ עם הוצאת הש"ס.

בטרם שימש רבינו כרבה של אוסטרו, שימש כרב בעיירה קטנה שהייתה כפופה, כשאר העיירות באזור, למרותו של הרב האזורי מטעם הממשלה, המכונה 'רב מטעם'. על פי חוקי המדינה, חויבו כל רבני העיירות להתייצב מעת לעת בפני הרב האזורי, ולקבל את הוראותיו. זמן רב חלף ממינויו של רבי שמואל אליעזר, והוא לא הופיע במעונו של 'הרב מטעם'. חשב הרב: "בוודאי מתמיד גדול הוא, ואינו חפץ לבטל מלימודו". ברם, כאשר מעוד כמה אסיפות נעדר רבי שמואל אליעזר, החליט הרב הזה לנסוע אליו בעצמו, לשאול אותו לפשר הדבר. בבואו, ערכו לו כל בני העיירה קבלת פנים מפוארת כראוי לרב בעל מעמד כמותו, ולמרבה הפלא, **גם הפעם בלטה היעדרותו של המהרש"א.**

השתדל הרב הנכבד לדונו אף עתה לכך זכות: "מן הסתם טרוד בלימודו עם תלמידיו בישיבתו, ולכן אינו יכול לבוא, אך אם כן בעצמי אל בית-מדרשו". המהרש"א ישב בחברת תלמידיו ולמד עימם, שעה שנראו דמויותיהם של הרב ומלווי בפתח ביהמ"ד. **זמן ממושך עמדו כשהם ממתנים לשווא שהמהרש"א יבחין בהם, אך הוא לא חנן את הפמליה הנכבדה אפילו במבט...**

פתאום, כנכנס במרוצה אל בית-המדרש, נער יפה תואר. לתדהמת ראש-ההרבים, **קם המהרש"א ממקומו לכבוד הנער, והחל משוחח איתו שעה ארוכה...** כשראה זאת הרב, פנה למהרש"א ואמר: "עד היום סברתי כי הסיבה שנמנעת מלהגיע אלי בשל היותך מתמיד ואינך חפץ לבטל במלימודך. לפיכך הגעתי אליך כדי לפוגשך. וגם כשהגעתי - לא הבטת אלינו אפילו לרגע, ושוב סברתי כי אינך חפץ להתבטל מלימודך. והנה, כאשר נכנס נער זה, הפסקת מלימודך ושוחחת עימו זמן רב!".

כשסיים הרב לשפוך את קיתונות הזעם על ראש המהרש"א, פתח רבינו ואמר: "דע לך כי לא לחינם פסקתי מלימודי כדי לשוחח עם העלם. וזה יהיה לך לאות ולמופת: **בעוד שעתיים ייהרג בחור זה!**" - הרב מטעם סירב להאמין לנבואתו של המהרש"א, מיהר, אפוא, בעקבות הנער היוצא, החל קושר עימו שיחה, כשבכוונתו לעכב אותו עימו. 'בעוד שעתיים אחזור עם הנער לביהמ"ד, ואוכיח, כי אין דבר בדבריו. השניים טיילו יחד, הרב הציץ בשעונו, ועל פניו פשטה הבעת שביעות-רצון: השעתיים מתקרבות לקיצן. לפתע עבר במקום צייד שהיה עסוק במרדף אחר להקת ברווזים, הוא כיוון את רובה הצייד לעבר אחד העופות וירה. **הכדור שנפלט החטיא את המטרה, ופגע בליבו של הנער והלה נפל מת במקום - הצצה בשעון, החריפה את הבעת ההלם שעל פני הרב: הדבר אירע שעתיים בדיוק מהמועד, שנקב המהרש"א!**

נסער כולו רץ לביהמ"ד. המהרש"א כשראה אותו אמר: "**בעוד זמן קצר יובא הרוג נוסף לעיר**" - הרב מטעם לא הספיק לעכל את ההתרחשות הראשונה, וחבורת אנשים נרגשת התפרצה לביהמ"ד, ובפיה ידיעה על אדם, שנמצא הרוג מחוץ לתחום העיר. הוא הביט ברבינו בתדהמה מבקש שיבאר מה קרה.

"הבחור הצעיר היה גלגולו של אחאב מלך ישראל, ולכן נהגתי בו כבוד. ולפי שאחאב נהרג בידי יורה, כנאמר (מלכים א, לד) 'ואיש משך בקשת לתומו, ויכה את מלך ישראל', לכן גם סופו של הנער היה באותה צורה. בזמן לידת הנער, נברא המשחית שתפקידו היה ליטול את חייו, הוא המתין במקומו מחוץ לעיר לשעה בה יימלא את שליחותו. אולם אתה התערבת, ועיכבת את הדבר, ובזמן המיועד, נטל המשחית את נפשו של אדם אחר תחתיו. צריך אתה כפרה על שגרמת להריגת אדם!". למשמע דברי הצדיק נפל הרב לרגליו והתחנן על נפשו: "הורני דרך תשובה!". נענה רבינו: "תשובתך תהא, שתסיר מעליך את עטרת הרבנות, שהעניקה לך על ידי השלטונות, ותהפוך לעגלון!". ואכן, עשה האיש כדבריו, עזב את מעמדו הרם ועסק במקצוע העגלונות, למען כפר חטא. (הסיפור הופיע בפנקס החברה-קדישא באוסטראה שבאוקראינה, ורבי נחמן מברסלב, שביקר בעיר, פירסמו ברבים)

אשר יצאנו מן הארץ ויהיה לנו

בסמוך לקברו של המהרש"א קבור יהודי שעל קברו חקוק: '**פה נטמן יעקב הקמצן**' בשל מעשה שהיה. אותו יעקב, מעולם לא נתן צדקה לעני, לא תמך בנזקקים, וכל נצרך שהקיש על דלת ביתו וביקש עזרה, היה 'הקמצן' פותח את הדלת ואומר: "איני מסוגל לתת מכספי לאחרים!" וזאת למרות עושרו המופלג בשל עסקים חובקי תבל שהיו בבעלותו. כל אנשי עירו בזו לו, וכשפגשוהו בדרכם, אף היו מחרפים ומגדפים אותו על גודל קמצנותו. אך הוא בשלו, משפיל עיניו ולא עונה וממשיך בדרכו.

כל זאת עד ליום פטירתו. כיוון שבשעה שנסתלק מן העולם, הגיעו כל גבאי הצדקה והעידו בפני המהרש"א: "יעקב הקמצן, הוא זה שהיה תורם סכומים נכבדים מאוד לקופות הגבאים וכל מעשיו היו לשם שמיים בסתר", ואף השביעם שלא יגלו זאת לאיש כיוון שלא רצה שיכבדוהו על צדקותיו. כששמע זאת המהרש"א, עמד על רגליו וציווה שכל בני העיר חייבים להשתתף בלוויה והוסיף ואמר: "ראוי ונכון שאף על המצבה יחקק שמו '**יעקב הקמצן**' כיוון שבכל הנוגע לכבודו היה הוא 'קמצן גדול' שהרי לא ביקש לעצמו לא תהילה ולא כבוד, לא פרסום ולא יוקרה ובוודאי שנהנה הוא מאוד מתואר זה. ואף אני מבקש שלאחר פטירתי תקברוני סמוך לקברו ממש והלוואי ואזכה להיות במחיצתו אף בעולם הבא!"

בצעירותו, כאשר גר בפוזנא, לא היה מוכר בשנותיו הראשונות כגדול בתורה, ולא עוד אלא הבריות היו מבזים אותו כיוון שגידל את **שערות ראשו**, ובשל שערותיו הארוכות חשבוהו אנשי עירו לתמהוני. המהרש"א ניתק עצמו מטרדות היום יום ודאגות הפרנסה לא העסיקוהו כלל. כל מעיניו היו נתונים רק בעולמה של תורה, הוא ניתק עצמו מהבלי העולם הזה והעפיל במעלות התורה.

ומדוע החליט לגדל שערותיו? סיבה זו ידעה אשתו ושמרה אותה בסוד. כיוון ששקידתו של המהרש"א בתורה לא ידעה גבול, הוא רצה להפיג מעיניו את השינה. כאשר היה יושב וכותב את פרושו על כל הש"ס בלילות, היה קושר את שערותיו לחבל שקצהו קשור בתקרה ואם השינה תגבר עליו ותאייס להרדימו, וראשו ישמט חלילה על השולחן, מיד ימשכו שערותיו והוא יתעורר, בדרך זו לא יוכל להרדם בשעת תלמודו. כל זה עשה בינו ובין עצמו כדי שלא יישן לילה שלם עד שגמר פרושו על כל הש"ס. רק בימים היה ישן כשלוש שעות. אט אט נתגלתה גאונותו ותלמידים רבים נקצבו אליו ובקשו ללמוד תורה מפיו ואכן הוא העמיד תלמידים רבים אשר הדליק בהם תשוקה מופלאה לאהבת תורה.

ביתו של המהרש"א הקדוש היה פתוח לרווחה ונתן לכל עובר אורח ועני, לחם לאכול ומקום ללון. על משקוף ביתו היה חרוט הפסוק: "**בחיוך לא ילין גר, דלתי לאורח אפתח**" (איוב לא) בית זה עם השלט היה מתנוסס עד שנת תרמ"ט שאז נשרף הבית.

כאשר התקבל רבינו לרב באוקראינה, הקים ישיבה בה למדו אלפי תלמידים. כיוון שהמקום לא הכיל את הרבים שנהרו לישיבתו, החליטה הקהילה לבנות ישיבה חדשה גדולה ומרווחת. בהתאסף אנשי הקהילה ונכבדיה למכירת הנחת אבן היסוד, הגיע לשמש אדם עני וביקש שיקנה עבורו את המצווה מבלי שהציבור ידע את זהותו. השמש עשה כדבריו והלה שזכה במצווה, אמר לשמש לכבד את המהרש"א בהנחת האבן. לאחר שהקהל שב לביתו, ביקש המהרש"א את השמש לגלות לו מי האיש שכיבד אותו.

כהגיע האיש אל המהרש"א, סיפר כי איננו עשיר ועשה זאת כיוון שאין לו בנים. המהרש"א ברכו שה' יזכהו בבן זכר שילמד בישיבה הזאת שתיבנה. אשתו, אכן נתעברה, ובהיות הנער בר מצווה הביאו אביו לישיבה הנ"ל. כיוון שהגבאים לא הסכימו לקבלו עקב גילו הצעיר, ניכנס אביו אל המהרש"א ולאחר שהזכיר לו את המאורע קיבלו המהרש"א לישיבה.

מגפה קשה פרצה באוסטראה, רבינו ובית-דינו גזרו על הציבור יום תפילה ותענית. בנוסף על כך קרא המרא-דאתרא לתושבים וביקש אם מישהו יודע על דבר-מה הדורש תיקון, לבוא ולספר. באוסטראה התגורר יהודי אשר הדיר את רגליו בקביעות מביה"כ ומעולם לא התפלל עם הציבור. עד כה לא יוחסה לכך חשיבות מיוחדת, אך עתה, נוכח בקשת הרב, החליטו שניים מתושבי העיר לעקוב אחריו. כעבור כמה ימים הבחינו כי הוא בחצות הלילה עוזב את ביתו ונכנס ליער. השניים חזרו על עקבותיהם כשבליבם מתבסס חשד כי האיש משתייך לחבורת שודדים. למחרת התייצבו לפני הרב ושיתפוהו בחשדם. "**הלילה אצטרף גם אני ונעקוב אחריו**", הפתיעם הרב.

לקראת חצות יצא האיש מביתו ופנה לעבר היער, ונבלע בסבך העצים. "נלך אחריו", לחש הרב. פסעו השלושה בעקבות האיש עד שהגיע לקרחת-יער קטנה. שם עצר, התיישב על סלע והדליק נר. אחר-כך הוציא מכיסו סידור והחל לקרוא 'תיקון חצות' בהתרגשות גדולה. שעה ארוכה עמדו במרחק מהאיש והקשיבו פעורי-פה לתפילתו. לפתע פרץ האיש בבכי שהמס את ליבם. אך דבר אחר הפליאם יותר מכל, אל קולו הצטרף קול נוסף! "ברור שמדובר באיש מורם מעם", מלמל הרב, "אך מי הוא בעל הקול הנוסף ששמענו?". בצאת האיש מהיער הפתיעוהו השלושה. "התנהגותך עוררה את חשדם של תושבי העיר ועל-כן נאלצנו לתהות על קנקנך", פנה הרב, כמתנצל. "עתה אנו יודעים שלא היה מקום לחשוד בך. אך אמור-נא, של מי הקול השני ששמענו?". האיש נבוכ מהשאלה וניכר כי לולא כבוד התורה לא היה משיב עליה. "זה זמן רב נוהג אני להתאבל על חורבן בית-תפארתנו. נראה שהדבר הסב נחת-רוח במרומים ועל-כן זכיתי שבכל לילה יצטרף לקינתי גם הנביא ירמיהו, שחזה וחוזה את מראות החורבן".

הביטו בו השלושה בהשתאות. "אם זכית לכך, מדוע אינך מברר את סיבת המגפה בעירנו?", שאל הרב. והוסיף: "ומלבד זאת, מדוע לעולם אינך בא להתפלל עם הציבור?". "מחר אבוא לתפילת שחרית ואענה על שתי השאלות יחד", ענה האיש ופנה לביתו. למחרת בבוקר התפילה החלה בזמנה אולם הלה בושש לבוא. באמצע 'פסוקי דזמרה' הופיע מעוטר בטלית ובתפילין. לפתע פתאום נשמע רחש בקהל ופחד בלתי-מובן נפל על הנוכחים. המתפללים שניסו להביט באיש, שנעמד בפינה והחל להתפלל בדבקות, בלא שחש בנעשה סביבו, הסובבים התמלאו חרדה ונאלצו להסיר ממנו את מבטם. כמה מהם אף יצאו מחוץ לביה"כ. לאחר התפילה חלץ האיש את תפיליו וקיפל את טליתו. או-אז שב להיראות כהרגלו – אדם מן השורה. "כעת נוספה עוד פליאה על שתי פליאותי אמש", אמר לו הרב: "**מה גרם לפחד שהפילה הופעתך על המתפללים?**"

הישיר האיש מבט אל הרב ואמר: "תורתנו הקדושה אומרת, 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'. ופירש רבי אליעזר הגדול, 'אלו תפילין שבראש'. סגולת התפילין היא להטיל על רואיהן פחד ומורא". "הלוא גם אני מניח תפילין מדי יום?!", תמה הרב "אכן, אולם אני נזהר תמיד שלא לדבר שום דיבור של חולין בעוד התפילין עלי. נוהג אני בתפילין בכבוד הראוי, ועל-כן השתמרה בהן קדושתן. ואילו שאר המתפללים, אומנם יוצאים הם ידי חובת המצווה, אך מכיוון שהם מקילים ראש בתפילין ובקדושתן, בטלה מהן סגולתן זו."

משום כך גם נמנעתי מלבוא לביה"כ, שכן האנשים אינם נזהרים די הצורך בכבוד המקום, שקדושתו גדולה ונוראה. לא רציתי להיכשל גם אני בשיחת חולין במיוחד בשעה שהתפילין עליי". כעבור רגע של שתיקה הוסיף: "ליבי אומר, כי אם יתוקן עניין חמור זה- תיעצר המגפה". עד מהרה נפוצ דבר המעשה בעיר וכל התושבים קיבלו עליהם להתחזק ביראת ביה"כ ובקדושת התפילין. ואומנם בתוך ימים אחדים נעצרה המגפה. תושבי אוסטראה הוסיפו לקיים בקפדנות את אשר קיבלו עליהם, גם לאחר שהחיים חזרו למסלולם.

מעשה בעירו של המהרש"א, היה עשיר שפרנסתו הייתה מחנות הסמוכה לרכבת לממכר משקאות וסגירות והיה רגיל ללכת בצהריים לביתו לשעה אחת לאכול ולנוח, ובתו היחידה נשארה בחנות עד שהוא חזר. פעם אחת, כאשר חזר אחר הצהריים לחנות, מצא שהחנות פתוחה, ובתו לא נמצאת. הוא שאל עליה את השכנים, אולם הם לא ידעו דבר. פנה למשטרה, אולם החיפושים לא עזרו. היות שהייתה בתו חביבה עליו ביותר, לאחר שלושה ימים אמר לאשתו, שהוא עוזב את העיר והולך לחפש את הבת.

לשמע הדבר, באו אליו ידידיו ואמרו לו: "מה לך ולצרות האלה וחבל על הכסף הרב, שאתה תבזבז. יש לנו רב קדוש בעל מופת ובעל רוח-הקודש, תיכנס אליו ותשאל לעצתו". ענה להם: "וכי מה הוא יודע הרב שלנו?" ולא רצה לשמוע להם. בסיכומי של עניין, עזב העשיר את העיר והלך ממקום למקום, ובזבז ממון רב, והיה בוכה על בתו יומם ולילה, וכל מה שטרח לא הועיל, ולא מצא את בתו.

כאשר נכנס לאחת העיירות, מצא שם זקן אחד. כששמע את סיפורו השיב לו הזקן: "מה אתה בא לכאן ושואל על בתך, הרי בעירך יש רב גדול וקדוש, היה עליך לשאול ולהיוועץ בו". אולם העשיר לא שת ליבו גם לדברי הזקן והמשיך לנדוד בחיפושו, כך במשך שלוש שנים. לבסוף כל ממנו אצל והוא הוכרח לחזור לעירו. ומדי פעם היו יעצו לו חבריו, כי ילך לרב הקדוש ויבקש ממנו עצה ותושייה, אך ללא הועיל. פעם אחת נכנס אחד ממשפחתו, שהיה צעיר לימים, ואמר לו: "אתה יודע שאיני איש אדוק, אבל על כל צרה שלא תבוא גם אני נכנסתי לרב מספר פעמים ומצאתי לי תרופה, ומדוע אינך נכנס אליו?".

סוף דבר לקחו אותו אל הרב בעל כורחו. כאשר הגיע תורו, נכנס למהרש"א. הרב ישב על הכסא ועישן נרגילה. העשיר ניסה לשוחח, אולם הרב לא רצה לשמוע ממנו דבר, ורק המשיך לעשן, ולאחר כחצי שעה פקעה סבלנותו של העשיר וביקש ללכת. לפתע הרב קם מכסאו והחל להסתכל עליו מכף רגל ועד ראש ולאחר מכן נטל הרב נייר ושם אותו בתוך הצלחת שעל השולחן ושרף את הנייר, ואחר-כך אמר לעשיר: "שוב לביתך, ובתך הלילה תשוב הביתה".

העשיר יצא בכעס כי לא האמין לדבריו, ודיבר דברי לעג על הרב ובעיקר על שריפת הנייר, אולם חבריו אמרו לו: "היזהר בלשונך כיוון שהרב הוא קדוש, ובוודאי בתך תשוב הלילה לביתך, וברצוננו לחזות בנס הגדול ולכן נשהה בביתך". לאחר חצות לילה שמעו נקישות חזקות בדלת ואת קול הבת צועקת: "אבא, אמא, תפתחו לי בבקשה". אין לתאר ולשער את השמחה באותה שעה. לאחר מספר רגעים ביקשו בני הבית מהבת לספר את מה שאירע עימה. היא סיפרה שבאותו יום באה רכבת מלאה בחיילים, ואחד הקצינים הגיע לחנות וביקש בקבוק משקה ושתביא לרכבת. כשנכנסה לשם הכניסה בכח לרכבת. היא התחננה בפניו, אולם הקצין לא שעה להפצרותיה. סוף דבר, חטפה ואילצה בכוח הזרוע להתחתן עימו ואף ילדה לו ארבעה ילדים. במשך הזמן השלימה עם מר גורלה והתייאשה מלחזור אל משפחתה.

היום אחה"צ, בא רב זקן ואמר לה שהיא צריכה לחזור לבית-אביה. היא אמרה שהיא מעוניינת לחזור, אבל אינה יודעת באיזה מקום היא נמצאת וחוששת מאוד מ'בעלה'. באותו זמן הגיע הקצין ונתן לה כסף לקנות ממתקים עבור הילדים. היא עזבה את הבית והנה רואה כי מאחריה הרב הזקן הולך. כיוון שהגיעה לשוק, אמר לה הרב שתעלה על העגלה שלו ותיסע מהר לבית-אביה. עודנה חוששת, מבחינה היא שפרצה דלקה גדולה בביתה ובעלה עם הילדים עם כל אשר להם נשרפו. עתה הבינו כולם, כשהצדיק שרף את הנייר בתוך הצלחת- נשרפו בעלה וילדיה והיא החלה לבכות. הרב אמר לה, שהוא ייתן לה ולאביה תיקון. האב החל לצעוק: "אני מאמין באמונה שלמה, שהרב שלנו קדוש וטהור ומשה אמת ותורתו אמת וכל החכמים כולם אמת". וחזר בתשובה שלמה וכיבד ת"ח במאוד מאוד.

נדוה מיוחדת הייתה נסוכה על פני הפוקדים את בית-מדרשו של המהרש"א. הדרתו וגדולתו השרו סביבו תמיד אווירת רוגע ושלווה, שגרמה לרבים מבני העיר לקבוע שם את מקום תפילתם. כאשר שמואל האופה הגיע יום אחד לביהמ"ד ופניו עצובות, תפס הדבר מיד את תשומת ליבו של המהרש"א. בעת ההכנות לתפילה היה סוקר במבט את פני המתפללים, ודיי היה לו בזה להבין לרוחם ולמתחולל בקרבם.

בשעת בדיקת חוטי הציצית ניגש רבינו לאופה. בראותו את המהרש"א מתקרב לעברו, קם שמואל ביראה וניסה להעלות חיור על שפתיו, אך הדבר עלה לו בקושי רב. פנה אליו המהרש"א ושאל: "שמואל יקירי, שמא אירע לך דבר-מה, מדוע אתה עצוב? ואם מפני ההכנות לתפילה, הלא התפילה מתקבלת יותר דווקא מתוך שמחה". כשדמעות בעיניו יצאו המילים מפיו בשטף: "יודע רבינו כי משפחתנו עברה לגור באוסטראה, לפני כמה שנים. עד עתה עבדה אשתי לפרנסתה בתפירה ובתיקון בגדים, ואני עסקתי באפיית לחם וכעכים בעבור תושבי העיר. מעולם לא ידענו ימים טובים, אך לא התלוננו והסתפקנו במועט.

לפני זמן-מה חלתה אשתי בפרקי ידיה ואינה יכולה לעבוד כבעבר. נוסף על כך, היא נזקקת לתרופות יקרות. כל מעמסת הפרנסה נפלה עלי. כדי להשלים את פרנסת אשתי, עמל אני שני לילות בשבוע להכין כמות כפולה של לחמים, גם בעבור יום השוק הגדול. רוב הפוקדים את השוק הם תושבי הכפרים והעיירות שמחוץ לעיר. לתומי חשבתי, כי לאחר יום מפרך ומייגע ודאי יתענגו על כיכרות הלחם הטריות, ואוכל לעשות רווח נאה. אולם השבוע נחלתי אכזבה קשה עד מאוד. גם הפעם עמלתי זמן רב בלישה ובאפיית כמות גדולה של לחמים, כדי למכרם בשוק. אתמול, ולאחר יום שלם, מכרתי בסך-הכל כמה כיכרות יחידות. חזרתי עם כל הסחורה הביתה ובכיס איין פרוטה. ובינתיים, חובותי עולים ותופחים, וגם לדמי השכירות של הבית, שאנו גרים בו אין לי לשלם. אמור לי רבינו, מה אעשה?", סיים את דבריו נואש. מוחו של רבינו עבד בקדחתנות. אי-אפשר להשהות מקרה זה לאחר התפילה. לפתע אורו עיניו, והוא אמר לאופה: "הלא זו ממש יד ההשגחה! בדיוק היום אמרה לי אשתי, כי אינה יודע איפה להזמין כמות גדולה של לחמים בעבור סעודת יום-השנה של אביה המנוח, שכן כל בני המשפחה יתכנסו היום אצלנו. אנא ממך, אם תוכל לעשות טובה זו בעבורנו, להביא את כל הסחורה שעמך לביתנו, ואשלם לך בעין יפה". לא ידע האיש את נפשו. פניו האירו, ולאחר שהבטיח למהרש"א לקיים את בקשתו, תיכף לאחר התפילה, עמד להתפלל מתוך רינה ושמחה כהרגלו. אשת הרב הייתה מופתעת למראה האורח הבלתי-צפוי, כאשר זה דפק על דלת ביתה והחל להכניס במרץ זה אחר זה סלים כבדים, עמוסים כיכרות לחם, אך היא ידעה לשמור את הדבר בליבה. האופה קיבל את הכסף מידי המהרש"א וחזר לביתו קורן מאושר.

המהרש"א עצמו עדיין לא נח ושקט. הוא ייגע את מוחו כיצד להמציא ליהודי קשה-יום זה פתרון קבוע, שלא יזדקק חלילה להיסמך על מתנות בשר-ודם. לאחר מחשבה נצנץ במוחו רעיון. בשקט ובצנעה עשה מה שעשה, אמר מה שאמר, רק אז נחה דעתו והוא שב לביתו. למחרת בבוקר נשמעו נקישות על דלת ביתו של האופה. הוא פתח את הדלת ונותר פעור-פה. בפתח ניצב היה שליחו של הדוכס, אשר התגורר בטירה מלכותית בפאתי העיר. בפי השליח בקשה, כי מאחר ששמע על טיב כיכרותיו של שמואל, מבקש הוא להזמין דרך קבע מאה כיכרות ליום בעבור כל צוות הטירה.

לאופה הייתה זו מתנת שמיים. מאז נהפך מצבו. עבר זמן קצר והאופה המתחרה עזב את העיר, וכל לקוחותיו פנו לקנות אצל שמואל. חנותו הדלה, שהייתה כמעט ריקה, המתה מאדם כל שעות היום. לא עבר זמן רב וגם אשתו נרפאה ממחלתה, והיא חזרה לעבודה. שמואל לא ידע כמה השתדל המהרש"א בתפילותיו בעבורו, לעורר עליו ועל אשתו רחמי שמיים. אולם כאשר גם אשתו חזרה לאיתנה, רץ בשמחה למהרש"א לבשר את הבשורה הטובה. ככלות הכול, המהרש"א היה היחיד שראה בצערו, מן הראוי שייווכח גם בשמחתו.

הרב הגאון אשר אנשיל יונגרייז הלוי זצ"ל- נולד בשנת ה'תקס"ו (1806) בעיר סטשא שבהונגריה. נקרא על שם סבו (מצד האם). אביו מצאצאי רבינו מרדכי יפה ('בעל הלבושים'). כשהיה כבן 13 נסע ללמוד בעיר באלשא-דיארמאט אצל מהר"ם א"ש. כעבור שנתיים עבר לווערבו, לשיבת הגה"ק ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ולמד שם במשך תשע שנים ברציפות. בנו של רבו, ר' אברהם יחזקאל רייך סיפר, כי בתקופה זו רבינו נהג לצום בקביעות ממוצ"ש עד יום שלישי בערב. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו, גם לאחר שהתקבל כר"מ בק"ק מטרסדורף. בשנת ה'תקצ"ד (1834) בהיותו כבן 28 שנים בלבד נפטר ר' יוסף בנימין אסטרייכר ורבינו מונה לשמש במקומו כרבה של טשנגר. תפקיד אותו מילא כ-40 שנים! הקים ישיבה ועמד בראשה. חילק את כל הכספים שקיבל עבור פדיונות לצדקה. רבים פנו אליו ונושעו. **מפורסם לאיש קדוש מאוד ופועל ישועות בקרב הארץ, ומכל קצווי המדינה נהרו אליו לרפואות, והיה נערץ ונקדש בעיני כל צדיקי הדור.**

בדברי הספד שנשא חתנו הגאון ר' יהושע ברוך רייניץ (אבד"ק טשטשביטץ), אמר עליו: **"כמעט שליש מימי חייו עברו עליו בתעניות, ופעמים רבות התענה במשך ימים רבים בזה אחר זה, כשרק בלילה טועם משהו ומיד חוזר ללימודו בעיון במשך כל הלילה"**. הגה"ק בעל 'תוספות חיים' מפיסטין (תלמיד ה'קדושת לוי' ו'בעל התניא') אמר על רבינו שלא מצא בכל מדינת אונגארין **מקובל גדול כמותו, וכל כתבי האריז"ל שגורים בפיו, והוא על דרך תלמידי הבעש"ט הק' בעל רוח-הקודש**. נפטר ב-ה'תרט"ל (1873). חי כ-67 שנים. ציונו בטשנגר. גם היום רבים הפוקדים את ציונו של רבינו זוכים לראות ישועות ובפרט בענייני רפואה. בנו, ר' אברהם מונה לשמש במקום רבינו כרבה של טשנגר.

סבא (מצד האב): ר' יצחק הלוי מפאפא. **סבא (מצד האם):** ר' אשר אנשיל וינר (רבה הראשון של מישקולץ ורבו של מחוז בורשוד). **אביו:** ר' שמואל מפאפא (אב"ד אבראהם ולאחר מכן אב"ד סטשא ומח"ס 'תורת עדות' על שישה סדרי משנה). **אימו:** מרת מרים יטל. **אשתו:** מרת ניחא (בת ר' מאיר אלמאש פופר רבה של בוקרשט ומטרסדורף). **מרבתי:** ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ('קופל חריף- רבו המובהק), ר' מאיר איזנשטטר (מהר"ם א"ש). **מתלמידי:** רבי נפתלי הערצקא מראצפרט. **ילדיו:** ר' אברהם (כיהן אחרי אביו כרבה של טשנגר במשך שלושים שנה), ר' משה נתן נטע (בעל 'תורת משה נתן'), בת (נישאה לר' יעקב שיק רבה של נאדאודוואר), מרת מלכה (נישאה לבן דודה, ר' שמואל דוד יונגרייז שכיהן כרבה של פהרדיארמאט), בת (נישאה לר' יהושע ברוך רייניץ, רבה של צ'צ'וביץ), ר' שמואל דוד. **מספריו:** **ימנוחת אשר**.

❶ יפר נכדו הגה"צ מטענקא זצ"ל, ששמע מאת הגאון אבד"ק גראסווארדיין רבי בנימין פוקס, שפעם היה איש אחד בעיר גראסווארדיין שחלה ברגלו במחלה אנושה רח"ל, והרופא המפורסם ד"ר גראוס ציווה עליו שיסע תכף ומיד לעיר פעסט כדי שיעשו לו ניתוח ויסירו את רגלו, והזהירו שאם לא יעשה כן, הרי הוא בסכנת מוות ל"ע, וכן עשה האיש שנסע לעיר פעסט, והנה ניגש אליו איש אחד ואמר לו: "פניך מעידות, שאתה בדאגה גדולה, האם אפשר להושיע אותך מצרתך?".

סיפר לו, את כל אשר קרה לו, וכעת הוא נוסע לפעסט לניתוח שיסירו את רגלו. אמר לו האיש: "עצתי לך, שקודם תיסע לעיר טשנגר אצל הצדיק מטשנגר, אשר הוא איש מופת ורבים נושעו אצלו, ואמר לו האיש, שהוא בסכנה גדולה והזהיר אותו הרופא מספר פעמים וחבל לו על כל רגע ורגע, אמר לו האיש: "מה אתה עושה כאן, הרי ציוויתי אותך שתיסע מיד לעיר פעסט, מכיוון שאתה בסכנה גדולה". סיפר לו האיש שהיה אצל הצדיק מטשנגר ונתן לו סמי רפואה ונתרפא, וכאשר שמע זאת הרופא ד"ר גראוס, הביט על רגל האיש וראה, שהימחוש איננו, התבטא מזה בהתפעלות רבה ואמר: **"אני חשבתי, שהד"ר הוא שמרפא אבל אני רואה שרק בורא עולם הוא זה שמרפא"**. (גיליון 'נפלאות אשר')

זכה רבינו ובגינו התקדש שם שמיים, גם בין הגויים, עד שהרופאים הנודעים מוינה בירת אוסטריה שלחו אליו את החולים שאפסה תקוותם והוא בעז"ה הצליח להעלות להם ארוכה. אחד משרי המדינה, ערך משתה בהם השתתפו שרים רבים ונכבדים, אשר הגיעו לטרקלינו מקרוב ומרחוק, ויהי כטוב ליבו, גלגל את סיפורו על הרב המחולל אותות ומופתים, החליטו השרים לנסות את הרב, והזמינו אותו אליהם, לראות את שלום השר, אשר שכב במיטה, ועשה עצמו כחולה. כשהגיע רבינו, שאל את החולה על מחלתו, והוא התאונן לפניו על ייסורים קשים, אך כשתפס רבינו את דופק ידו, הרגיש באמתלה, והבין את מחשבתם הרעה.

מיד נשא רבינו את עיניו לשמיים, וסובב את עצמו לעבר הנוכחים, אשר המתו לתשובתו כדת מה לעשות בחולה, ואיזה רפואות יש לרכוש עבורו, והשיב להם, שמחלתו של השר מסוכנת מאוד, ואין עצה ורפואה עבורו. יצא רבינו מן המקום ואת הדלת סגר אחריו, הנוכחים פרצו בצחוק על הרב, שאין בו ממש ואינו יודע מאומה, אך מיד נהפך צחוקם ליגון, כשהבחינו שהשר מוטל במיטה, ללא רוח חיים.

האדמו"ר הרב יחזקאל שרגא ליפשיץ הלבפשטאם זצ"ל- נולד בעיר סטראפקוב בד' בניסן ה'תרס"ח (1908). למד בישיבה של הרב אברהם יוסף גרינוולד. לאחר מכן למד בישיבת ר' יוסף אלימלך כהנא באונגוואר. למד בהתמדה גדולה וראש הישיבה קבע איתו חברותא מיוחדת. בשנת ה'תר"פ (1920) התחיל ללמוד בישיבת סטראפקוב. לאחר שהתייתם מאימו, גדל אצל דודו, רבי מנחם מנדל. גר בבית חותנו לאחר נישואיו והתמנה כרב העיירה יבולונקה. כמו כן כיהן כדיין ומורה צדק של קהילת ברגסז. בה' ניסן ה'תש"ד (1944) נשלח למחנה הריכוז אושוויץ. אשתו וששת ילדיו נספו. לאחר המלחמה כיהן כרב מחנות העקורים בומברג ופרנקוניה. ב-כ' שבט ה'תש"ו (1946) התחתן שנית ועבר להתגורר בעיר ווינה. זמן קצר לאחר מכן עבר לבמברג. הקים שם את ישיבת שארית הפליטה ומסר שיעורים בגמרא עם מפרשים.

ב-כ"ט כסליו ה'תש"ט (1948) עלה לישראל. גר בהתחלה בבאר-יעקב ולאחר תקופה קצרה עבר לרמלה. הקים שם את בית המדרש 'דברי חיים' ועסק בהפצת היהדות בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) עבר לירושלים וגר בשכונת גאולה. יסד את בית המדרש של חסידי סטראפקוב בשכונת מאה שערים. כעבור זמן הקים בית מדרש נוסף של החסידות בבני ברק. בשנת ה'תשי"ד (1954) לאחר פטירת דודו האדמו"ר ר' מנחם מנדל (מח"ס 'דברי מנחם'), התמנה לאדמו"ר השלישי של חסידות סטראפקוב. יסד ישיבה בירושלים ישיבה ועמד בראשה. בשנת ה'תשל"ו (1975) התחיל לכהן כחבר העדה החרדית הספרדית (למרות שהיה אדמו"ר ואשכנזי). כעבור זמן התמנה לראש בית הדין לענייני גיור. בשנת ה'תש"ן (1989) הקים את בית הדין 'קהל היראים' שמתמחה בדיני ממונות. כמו כן הקים ישיבה לבחורים והדריכם בדרך הבעש"ט הקדוש להיות מורי הוראה חסידיים.

גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו הן בענייני הלכה והן בעצה וישועה. מקורביו העידו כי פיזור הצדקות שלו היה עצום. משפחות רבות נהנו ממתת ידו מדי שבוע. בנוסף לכך, היה מקדיש זמנים קבועים לבקר חולים ולעודד את רוחם. איש אמת. בעל אהבת ישראל גדולה מאוד, שלא מנעה ממנו לארח פושעים ונדכאים על שולחנו ולנהוג בהם כבוד מלכים. גדולי ישראל העריכו אותו מאוד. כאשר היה נפגש עם ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זע"א, הרה"ק מויז'ניץ היה מגיש לו קוויטל לברכה ולרפואה. נפטר ב-ו' כסליו ה'תשנ"ה (1994). חי כ-86 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו ר' אברהם שלום ישכר דב מונה במקומו לשמש כאדמו"ר.

אביו: ר' ישכר דב ליפשיץ מאונגוואר (מצאצאי רבי אריה לייב ליפשיץ, בעל ה'אריה דבי עילאי'). **אימו:** מרת בילא (בת ר' אברהם שלום הלבפשטאם, מייסד חסידות סטראפקוב).

נשותיו: מרת מרים לאה הי"ד (זיווג ראשון- התחתן בשנת ה'תרצ"ב עם בתו של ר' יצחק ראובן ליפשיץ, אב"ד טשאני-דונאץ), מרת טאבא (זיווג שני- התחתן בשנת ה'תש"ו עם בתו של ר' יחיאל מיכל שלאגר, אב"ד בוקאצ'בצי). **מרבתי:** ר' יוסף אלימלך כהנא, ר' אברהם יוסף גרינוולד (בנו של בעל 'ערוגות הבושם' באונגוואר), ר' מנחם מנדל הלבפשטאם (דודו, האדמו"ר השני מסטראפקוב). **בנו:** האדמו"ר ר' אברהם שלום ישכר דב (ששת ילדיו ואישתו הראשונה נרצחו בשואה הי"ד). **חתני:** ר' יעקב מוסקוביץ' (האדמו"ר משאץ בני ברק), ר' יעקב יצחק מושקוביץ (מראשי ישיבת באבוב בבת ים), ר' יעקב ישראל שמלר (מראשי ישיבה לצעירים צאנז בנתניה), ר' אהרן רוזנברגר. **מספריו:** **ידברי יחזקאל שרגא**- על הש"ס, שולחן ערוך, תורה ומועדים, הלכות שמיטה, הגדה של פסח, מגילת אסתר, ענייני רחל אימנו, מצוות ישוב הארץ, הלכות ד' מינים, מקוואות **ידברי חיים**- מקוואות, דברי שלום וש"ת.

סיפר הרה"ח ר' ניסן צויבל: אספר, מה שבדידי הוה עובדא, שמזה ראיתי בחוש את גודל דביקות רבינו במידת האמת, אשר כל הון בעולם לא ישווה לו. כשהייתי אצל הרה"ק, הרב תינה לפני את צערו שהוא במצב דחוק מאוד וחייב סכומים גדולים, ואינו יודע מה לעשות. הוא עשה חשבון מדויק של החובות שהסתכם בסכום גדול מאוד. אמרתי לו, כי נגיד פלוני מחו"ל הגיע עתה לארץ. הוא שווה בירושלים ומקושר עוד מבית אבותיו לרבותינו מגזע צאנז. אני מוכן ללכת יחד איתו אליו. מכיוון שרציתי לבקש סכום גדול, אשר יכסה את כל החובות שחייב לנושיו, וידעתי את מידתו, שהוא רך כקנה ותמיד מסתפק בחלקו - וכמה שיתנו לו, יהיה שמח, הוספתי, שרק בתנאי זה אני הולך איתו, שלא יתפשר על חלק מהסכום ולא יקח מהנגיד רק אם יתן את כל הסכום.

בהתחלה רבינו לא רצה להבטיח. רק אחרי הפצרות רבות הסכים לדבר. כאשר הגענו לאכסנייתו של הנגיד, הוא כיבד מאוד את רבינו. שטחתי בפניו את מצבו ודרשתי סכום גדול מאוד, שנוכל לפרוע את כל החובות. הנגיד התחיל להתמקח והציע סכום מסוים. לאחר מכן הציע סכום גדול יותר אבל הרה"ק סירב. גם כאשר הציע את מחצית הסכום שביקשתי, עדיין רבינו סירב לקחת. הנגיד שאל: "גם את הסכום הזה אין הרבי רוצה לקחת ממני?". הרב ענה לו: "אני רוצה לקחת, אבל הבטחתי לר' ניסן שלא אקח פחות מהסכום שביקש". כששמע את דברי הרב, הנגיד כעס ושלח אותנו בלא כלום. לאחר שיצאנו, שאלתי את הרה"ק: "מדוע הרב היה צריך לומר שהבטיח לי לא לקחת פחות?". ענה לי: "הרי הוא שאל אותי, אם גם מחצית הסכום אני רוצה לקבל. האמת היא שרציתי לקחת. איך הייתי יכול לומר לו שאין ברצוני לקחת פחות מהסכום שביקשתי?! לכן אמרתי לו שאני מצדי מוכן לקחת, שכן הוא האמת, אבל אני יכול לקחת שהרי הבטחתי לך". בסופו של דבר הנגיד נתן בכבוד רב את מלוא הסכום. זו היתה מידתו והאמת היתה טבועה בו. פיו וליבו היו שווים.

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: נולד בירושלים ביום שבת, כ"ט שבט ה'תרמ"ב (1882). השם חרל"פ הוא ר"ת של 'חייא ראש לבני פולין' או 'חכם ראשון ליוצאי פולין'. התחנך בת"ת 'עץ החיים'. הגאון הגר"ל דיסקין מברסק, בחן את הרי"ם בהיותו בן 13 ואמר עליו שהוא 'נער טוב ולומד יפה', וזהו שבח שרק יחידי סגולה זכו לקבל מהגאון. בהיותו כבן 15, כבר אז נודע כבקי ומעיין בהלכה, וכשהגיעה שאלה הלכתית מסובכת לפני ר' שלמה זלמן בהר"ן, היה מבקש מידידו ר' צבי מיכל לשלוח אליו את ר' יעקב כדי לברר איתו את התשובה. גאון. ענותן. שקדן. גילה שליטה מקיפה בכל מכמני הש"ס והפוסקים, הראשונים והאחרונים.

בשנת ה'תרס"ח (1908) התמנה לרבה של שכונת 'שערי חסד' בירושלים ולאחר מכן גם לרבה של שכונת רחביה. בשנת ה'תרע"ב (1912) שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' וגם כראש ישיבת 'בית זבול'. ביפו, פגש את הרב אברהם יצחק הכהן קוק והפך להיות תלמידו בלב ובנפש. עם הקמתה של ישיבת 'מרכז הרב קוק' התמנה הרב לעמוד בראשה. בתפקיד זה כיהן בין השנים ה'תרצ"א-ה'תשי"א (1935-1951). עם קום המדינה, היה הרב מחברי משלחת הרבנים שביקרו אצל ראש הממשלה והשפיעו עליו לבטל את גזרת הגיוס של בחורי הישיבות. ראש הממשלה התבטא, שדמעותיו של ר' יעקב משה הן היו הגורם להחלטתו, להשארת עולם התורה, במתכונתה ובצביונה הרוחני הקיים. לאחר פטירת הרב קוק היה מועמד לכהונת הרב הראשי של ארץ ישראל, אך בסופו של דבר לא נבחר. נפטר ב-ז' כסלו ה'תשי"ב (1951). ציונו בסנהדריה בירושלים. חי כ-69 שנים.

אביו: ר' זבולון. **אמו:** מרים. **רבותיו:** אביו, ר' זבולון (דיין בבד"ץ העדה החרדית בירושלים). הראי"ה קוק והרב יהושע צבי מיכל שפירא. **מתלמידיו:** נכדו ר' ניסן מאיר פייבל זק"ש (הרב של שכונת שערי חסד ורחביה), ר' ישעיהו משורר (אב"ד פ"ת), ר' יוסף לייב זוסמן, ר' יהודה עמיטל (ראש ישיבת הר עציון), ר' משה צבי נריה. ר' מאיר פייבל זק"ש (הרב של שכונת שערי חסד ורחביה), הרב ישעיהו משורר (אב"ד פ"ת), הרב יוסף לייב זוסמן, ר' יהודה עמיטל (ראש ישיבת הר עציון), ר' משה צבי נריה. **מספריו:** **יטובים מאורות ימי מרום ילחם אבירים**

ביאור על שמונה פרקים לרמב"ם • אבות • יכרך על שלוש רגלים • הגדה של פסח • בינת המקראות • מעייני הישועה

מאז היווסדה הייתה שערי-חסד בירושלים שכונה של תורה ויראת-שמים. בתי-הכנסת שבה ספוגים תורה ותפילה, שוקקי חיים של קדושה בכל שעות היממה. רבינו היה רב השכונה. בימים ההם עבר היישוב הקטן בארץ-ישראל טלטלות רבות. המצב העולמי הכללי, השלטון הבריטי וגזרותיו, השפל הכלכלי, ועוד. כל אלה ערערו את הקרקע מתחת רגליהם של בני ירושלים. במיוחד גדול היה החשש לבני הדור הצעיר, לבל יושפעו מהרוח הזרה שנשבה מבחוץ. אולם הרוח הייתה עזה, והיא סחפה צעירים רבים אל מחוץ לעולמה של תורה. בנו של אחד התושבים, יהודי ירא-שמיים ובן-תורה, השליך את לבושו המסורתי וגזז את פאותיו. לב ההורים נשבר, אך לא יכלו לעשות דבר. היו מהשכנים שדרשו מההורים להרחיק את הבן הסורר מהשכונה. אך לאחר התייעצות עם רבינו, החליטו להמשיך את הקשר עם בנם ולנסות להשפיע עליו. לאחר זמן התנדב להגנה' ובמרוצת הזמן נעשה מפקד בכיר בארגון.

שבת אחת הזדעזעה השכונה כולה: הצעיר נסע להנאתו, במכונית, ברחובות השכונה. מעולם לא העז איש לחלל שבת בפרהסיה ברחובות השכונה. **היה זה פריצת קו אדום.** היו בשכונה קנאים, שהטיתו חרפות וגידופים על הצעיר שחילל וביזה את כבוד השבת. הוא לא התרשם מן החרפות וגם לא מאיומים. להפך, נראה היה כי כל אלה רק הגבירו את רצונו להתגרות בתושבים ולהפגין את הבוז שהוא רוחש להם. קנאי השכונה כבר הודיעו כי בשבת הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה. עם התקרר השבת נעשתה האווירה בשכונה טעונה. הרי ברור לכול כי השבת הקרובה עומדת להיות שבת של פורענות. **לא הועילו כל תחנוני ההורים על אוזני בנם. הוא היה נחוש בכוונתו לנסוע ברחובות השכונה גם בשבת הקרובה.** בצר לו פנה האב שוב אל רב השכונה, לבקש עצה. הרב חרל"פ הקשיב בתשומת-לב לדברי האב, והתעניין בעיסוקיו של הצעיר. "אמור לבנך כי אני מבקש לראותו ולשוחח עמו בעניין חשוב", אמר לבסוף לאב.

בהגיע האב לביתו סיפר לבו על הזמנת הרב. הבן סירב ללכת. "אני יודע מה הוא לומר לי. **אין לי עניין בהטפות מוסר.**" ביומיים הבאים הוסיף האב להתחנן לפני בנו, ללכת לרב- אך ללא הועיל. השבת התקרבה, והבן עומד בסירובו. נותרו עוד כמה שעות עד השבת, והמתח באוויר גואה. כשדמעות בעיניו ניסה האב ניסיון אחרון לדבר על לב בנו: "אף אם לא תקבל את דברי הרב, עשה לי טובה ולך אליו. **אין אראה את פניו בביה"כ כאשר אפילו לשוחח איתו לא הסכמת?**" לבסוף הסכים הבן לתחנונים. "אל תטפח ציפיות", הדגיש קודם לכתו. כשהגיע לבית הרב, היה שעה קלה לפני שבת. הרב עדיין לא שב מהטבילה במקווה. להפתעתו הרבה קידמה אותו הרבנית במאור-פנים ובחיוך. היא ביקשה ממנו להמתין לרב, ובינתיים פרסה לו מעוגת השבת הטרייה. לאחר כמה דקות הופיע הרב. על פניו נסוכה הארת השבת הממשמשת, וכולו אחוז הרהורי דבקות. בהבחינו בצעיר רץ אליו מיד ולחץ את ידו בחמימות. "אני מתנצל על שהטרחתי אותך אליי בשעה דחוקה זו", התנצל, "סלח לי". לאחר הפתיחה הלבבית, אמר לו הרב: "**שמעתי עליך דברים גדולים. נודע לי כי אתה מפקד חשוב ב'הגנה' ועוסק בהצלחת חיי יהודים. יהיה חלקי עם מי שזכו להגן בגופם על עם ישראל. אין לשער את גודל המצווה שבידך!**"

"אולם אני מבקש לספר לך, כי יש כמה אנשים בשכונתנו שאינם מודעים למעשיך החשובים. הם אינם יודעים כי אתה עוסק במצווה כה חשובה, הדוחה גם את השבת. בשבת שעברה, סיפרו לי, נסעת במכוניתך בחוצות השכונה. ומן-הסתם, כשיהודי נוסע בשבת, הרי זה משום פיקוח-נפש. אם כך הדבר, הנסיעה מותרת ואף מצווה. אולם מי שאינם יודעים זאת, זוממים לפגוע בך, ואגב כך להפריע למלאכת-הקודש שאתה עוסק בה. **"בקשתי אפוא ממך כי מחר, אם תצטרך שוב לנסוע בדחפיות כדי להגן על חיי יהודים, אנא הקש על דלתי והודע לי. אני אכנס עמך למכונית, ואסע עמך ברחובות השכונה. כך ידעו כולם שנסיעתך מותרת בשבת, ולא יפגעו בך ובעבודתך.**" נכנסו הדברים הרכים לליבו של הצעיר, ומאותו יום לא נסע עוד בשבת ברחובות שערי-חסד, והשקט והשלווה חזרו לשרור בשכונה.

האדמו"ר הרב שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל - נולד ב-ה' טבת ה'תר"ע (1909) בוורשא (פולין). מינקותו ניכר כחרף וכבור סוד שאינו מאבד טיפה, ומלמדיו אהבו להשתעשע עימו בדברי תורה וחסידות גם לאחר שעות הלימוד בתלמוד תורה. בשנת ה'תרפ"ב (1922) עלה עם משפחתו לארץ ישראל. בתחילה התגוררו בירושלים. בהיותו כבן שלוש-עשרה כשלמד בישיבת 'בית יוסף' (בשיטת נובהרדוק הליטאית) בחרו הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד לעצמו לחברותא ויחד עמו הכין את השיעורים, שמסר בישיבה ולא פסק מלשבחו על זה שבגיל כה צעיר - יש לו ידע כה רב בש"ס ובחסידות בעמקות וחרירות נדירה. כמו כן למד בישיבות 'חיי עולם', 'עץ חיים', 'תורת אמת'. נודע בבקיאותו בתלמוד הבבלי ובחסידות. זמן קצר לאחר נישואיו החל לומר שיעורים בזהר הק' ובכתבי האריז"ל בשליחות אביו הק' ושיעוריו סחפו אנשים ולומדים רבים, אע"פ שהיה זה בשנות השואה שכולם היו טרודים ודואגים מה ילד יום ובכל זאת ציבור הלומדים הלך וגדל מיום ליום. בשנת ה'תש"ג (1942) באה משלחת לאביו וביקשו, שיואיל לשלוח אליהם את רבינו לאמירת שיעורים ולחיזוק הדת בחיפה ו'בעל הסולם' נעתר לבקשתם. בשנת ה'תשכ"א (1960) ייסד את ביה"מ בבני ברק ללימוד חכמת הקבלה וישיבה לבחורים. בקריית ארבע ייסד כולל אברכים, בו למדו חצי יום את תורת הנגלה וחצי יום את תורת הנסתר. נפטר ב- ז' בכסליו תשד"מ (1983). חי כ-74 שנים. ציונו בהר-המנוחות. בנו כ"ק מרן אדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א ממשיך דרכו.

סבא (מצד אביו): ר' שמחה. **אביו:** האדמו"ר יהודה לייב ('בעל הסולם'). **אמו:** מרת רבקה רויזא. **אשתו:** מרת אהובה ליבא (בת ר' דוד אהרן האזהמזקני וחשובי חסידי סוכטשוב, נישא בשנת ה'תרצ"ה). **בניו:** ר' יחזקאל יוסף, אדמו"ר רבי שמחה אברהם. **מרביתיו:** אביו, האדמו"ר ר' יהודה לייב אשלג. **חברותא:** הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד. **מתלמידיו:** בנו הבכור, ר' יחזקאל יוסף (הקים בית מדרש ברחוב אבן עזרא בבני ברק), בנו, האדמו"ר ר' שמחה אברהם (ממשיך דרכו של רבינו ומנהל את בית המדרש ברח' שד"ל וידוע כ'בודק הכתובות'), ר' עקיבא הלוי אורצל (מייסד קבוצת הלימוד 'עטרת שלמה אשלג' ללימוד חכמת הקבלה), ר' יהודה ליאון אשכנזי, ר' אורי שרק, ר' ירחמיאל וייס, ר' עקיבא אורצל, ר' יצחק לויא ועוד רבים. **מספריו:** **יכתב העת 'האומה' עטרת שלמה-חנוכה** - ליקוט משיחותיו שהעביר בשנים תשל"ה-תשמ"ג.

❶ **יפר** בנו, כ"ק האדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א: "זכורני בילדותי הגיעה אשה לביתנו וביקשה להיכנס לרבי. ואכן היא נכנסה והגישה לרבי פיתקא, שבה כתבה, שבעלה חולה אנוש ממש, ומבקשת היא ברחמים, שהרבי יעתיר עליו לרפואתו. הרבי לקח את הפיתקא והביט בו, והחל לדבר על עניינים שונים ומשונים, כגון: במה הוא עובד?

תוך כדי דיבור, גלגל הרבי את הפיתקא כקיסם ועשה עצמו כמנקה בין שיניו. האשה הייתה מאוד היסטרית, בכתה וביקשה שוב מן הרבי, שיברך את בעלה, אך הרבי הגיב בקור רוח ואמר: "השי"ת יעזור שהוא יהיה בריא וחזק כמו צעיר". ושוב דיבר על הא ועל דא. ותוך כדי דיבורו שיחק עם הפיתקא ותלש מפה ומשם פיסות קטנות שנרטבו.

האשה ראתה, שהרבי לא כל כך מודאג, יצאה מחדרו ופנתה לרבנית תליט"א בבכיות: "מה אעשה? בעלי חולה אנוש, והרבי מתייחס בזלזול". אמרה לה הרבנית: "הרי הרבי בירך ברפואה שלמה, והשי"ת יעזור שאכן יבריא". כך במשך דקות ארוכות, עד שהרבנית הרגיעה אותה. כשיצא הרבי מחדרו, נישא אחד הבחורים, שהסתקן לדעת מה כתוב ב"קויטל".

נכנס לחדרו של הרבי ומצא את הקויטל במאפרה, מגולגל ומקומט. אך כשפתח ראה, שכתובים בו רק את שמו של החולה, וכל שאר המחלות והבעיות, שהיו אף הן כתובות, תלש הרבי בעת דיבורו, ואכן, אדם זה הבריא כליל, וחי עוד יותר משלושים שנה מאז אותו 'ניקוי שיניים', עד למעלה מגיל תשעים!.

על העובדה, שהרבי ידע את יום פטירתו ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: ביום רביעי ג' כסלו ה'תשד"מ קרא לבנו וגילה לו את ענייני קבלת הפדיון והכתובות. במוצאי שבת קודש אור ל-ז' כסליו הורה לתלמידו ר' שמואל חנוך ליברמן זצ"ל להתפלל ערבית לפני התיבה ולומר קדיש לזכר אימו, הרבנית מרת רבקה רויזא ע"ה (אשת הגה"ק מרן 'בעל הסולם' שזה יום הזיכרון שלה). לשאלת התלמיד: "האם הרב אינו אומר קדיש על אמו?" השיב הצדיק: "יש לי סיבה, שאיני אומר קדיש על אמי ואתה תבין זאת מחר אחרי השעה 1.30 בצהריים".

לאחר תפילת ערבית והבדלה אמר רבינו לאותו תלמיד שהוא מבקש ממנו, שגם מחר בתפילת שחרית ומנחה לא ישכח לומר קדיש. והוסיף ואמר: "ואפילו אם תהיה מבוהל ומבולבל תבטיח לי, שתאמר קדיש ולא תשכח". וכששאלוהו: מתי יעלו לציון אמו הרבנית, ענה: "אחצה"צ נהיה כולנו בירושלים".

למחרת ביום א' בשעה 13:00 לקח רבינו את ספר הזוהר הק' לעיין בו, כשבתו עברה ליד חדרו והציצה פנימה, קרא לה הצדיק ואמר: "ראי, אני לומד כעת, את הקטע הזה אותו למד כ"ק אבי מורי 'בעל הסולם' דקות ספורות לפני הסתלקותו ביום הכיפורים". ובמקביל נכנסה גם הרבנית לחדרו. אמר לה רבינו: "באוכל היום הרגשתי טעם גן עדן!". עצם עיניו, וראשו היה על ספר הזוהר הק' פתוח באידרא רבא על השולחן שעליו נכתב פירוש הסולם על הזוהר הק' ע"י 'בעל הסולם' והחזיר נשמתו לבוראו בקדושה ובטהרה.

הגאון הרב חיים נפתלי הערץ זליבנסקי זצ"ל - נולד בשמחת תורה ה'תרצ"ט (1938). כבר בילדותו ניתן היה לראות כי לגדולות נועד והוא חונן בכישרונות נדירים, מידות תרומיות ואצילות נפש. בהיותו בחור נכנס ללמוד בישיבת 'באר יעקב'. בישיבה זו עלה ונתעלה ונודע עד מהרה כארי שבחבורה, כאשר כל רואיו הפליאו את גדלותו בתורה ויראת ה'. עשר שנים למד בישיבה והתעלה בתורה והתפרסם בחידושי תורה בהיקף ועומק הסוגיות כאחד הת"ח המובהקים שבדור. לאחר מכן נסע ללמוד שנה בישיבת בריסק בירושלים. לאחר נישואיו למד בכולל הרבנים בגייטסהד כשנה. לאחר מכן חזר ללמוד בכולל בריסק בירושלים.

בשמת ה'תשל"ב (1971) החל לשמש כראש ישיבת 'זוהר התורה' לצדו של ראש הישיבה הרב בצלאל טולדנו ובה הרביץ תורה. בשנת ה'תשל"ח (1977) הקים ויסד את הישיבה הקדושה 'מאור התלמוד' ברחובות, יחד עם האחים הגאון ר' שמחה קוק והגאון רבי אברהם יצחק קוק ובה העמיד תלמידים במשך למעלה מחמש עשרה שנים ברציפות. איש אמת. ענוותן. מסור לתלמידיו ולכל אדם באשר הוא בלב ונפש. החיה רוח שפלים ולב נדכאים, אשר ראו בו איש סודם ואמונם, ובפניו פרקו את מצוקותם וליבם והוא בטוב לבו הרחום בחכמה ובפיקחות עוודם וחיזקם בכל עת מצוא ולא חס על זמנו היקר מתוך מטרה להיטיב עמם. נפטר ב-ז' כסליו ה'תשנ"ה (1994). חי כ-56 שנים. ציונו בבית-העלמין זכרון מאיר שבבני-ברק.

אביו: ר' מרדכי אלתר. אימו: מרת יוכבד (בת ר' אריה שפירא זצ"ל). **אישתו:** מרת מרים (בת המחנך הדגול הרב אברהם דוב כהן, מייסד ומנהל הסמינר לבנות בגייטסהד). **מרביתיו:** הגאונים - סבו, ר' אריה שפירא, דודו, ר' משה שמואל שפירא, ר' שלמה וולבה, ר' יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק. **בניו:** ר' אריה (משמש כר"מ בישיבת 'מאור התלמוד'), ר' רפאל (ר"מ בישיבת 'באר יעקב'), ר' יעקב (ר"מ בישיבת 'באר יעקב'), ר' יהושע (ר"מ בישיבת 'אהלי חיים' בירושלים ובישיבת 'חוכמת התורה' בקרית ספר), ר' פינחס (ר"מ בישיבת 'ברכפלד').

בעת שרבינו היה עסוק בתורה הוא לא חש בדבר הסובב אותו. סיפר תלמידו הרה"ג רא"ז שליט"א, שעלה פעם לבית רבינו לקבל את ברכתו. אמרו לו בני הבית, שראש הישיבה עסוק עתה בהכנת השיעור. מאחר שהעניין לא סבל דיחוי, נתנו לו להיכנס לחדר. באותה השעה רבינו ישב עם בנו והיו עוסקים בתורה. התלמיד התבונן על הבן ועל הרב במשך שעה ארוכה. אך רבינו לא חש בביאת התלמיד, עד שהגיע הזמן ללכת למסור את השיעור, ורבינו עדיין לא שם לב, שהגיע הזמן. ועדיין הצדיק שקוע בלימודו ואינו מבחין בתלמיד, עד שבנו תפס בידי רבינו ועוררו משקדנותו ואמר שתלמידו עומד לפניו. מיד אמר רבינו: "שלום עליכם" בשמחה והמשיך בלימודו.

פעם כשראה את בנו רוחץ כלים, עבר לידו וכבדרך אגב אמר לו: "כלים רוחצים עם הידיים לא עם הראש". כלומר שהראש יכול להיות פנוי לחשוב, על מה שצריך לחשוב בלימוד, בלי קשר לכלים.

כאשר היה נצרך לעבור טיפולי שיניים היה מבקש מהרופא, שלא ירדים אותו ובזמן זה יכול להיות מרוכז בסוגיה מבלי לחוש בכאבים. וכן בתקופת מחלתו עבר טיפולים כירורגיים כואבים ללא הרדמה עקב חולשתו הרבה (שכן היה חשש לחייו), אם ירדמו אותו ולא יקום), ולמרבה הפלא לאחר הטיפולים היה יוצא עליז ושמח ומתחיל לגולל מחידושי, שהתחדשו לו זה עתה בטיפול...

כשהיה רבינו רתוק למיטתו בבית-הרפואה עקב המחלה הקשה שתקפה אותו, היה בחולשה גדולה, עד כדי כך שכל פגיעה הייתה מעבר לכוחותיו. והנה בדרך אגב התגלגלה לאוזנו השמועה, שמרן הגרא"מ שך זצ"ל עומד לבקרו. מיד ביקש שיקחו אותו תיכף ומיד למרן זצ"ל לביתו, משיקשו להניאו מכך עקב מצבו החלוש לא הועיל, והוא עמד על שלו בתוקף שיקחו אותו למרן, באומרו: "**לא יתכן דבר כזה שהרב שך יבוא לבקר אותי**", ובלית ברירה לקחוהו לבית מרן זצ"ל, ורבינו התאמץ ללכת עד מקומו של מרן, משראה אותו מרן שך קם מלא קומתו, ואמר לו: "יש לי שתי טענות עליכם: א. מדוע אתה לא נותן לי לקיים מצוות ביקור חולים, שאבוא אליך. ב. מדוע אינך שומר על הבריאות והטרחת עצמך לבוא במצב כזה אליי?". רבינו שמע את הטענות ולא הגיב. לאחר מכן שוחחו וקיבל את ברכתו, משיצא רבינו מבית מרן הביע את קורת רוחו על שבסופו של דבר התקיים רצונו "שהרב שך לא הגיע אלי אלא הספקתי להקדים אותו".

קשה היה לו לראות שבחורים מזלזלים בממונם או בכספי הישיבה. כשראה פריט לבוש או נעל מושלכים כאבן שאין לה הופכים בחצר הישיבה, נכנס עם הפריט לחדר האוכל. ברגע שנכנס רבינו, השתרר שקט ואז רבינו הכריז: "השבת אבידה." ולמעשה ביקש להחדיר את המסר, שממה נפשך- אם החפץ בשימוש, איך הוא נזרק? ואם כבר אינו בשימוש,, מדוע לכלוך את הישיבה ולא השליכו אותו לאשפה.

הערותיו לתלמידים היו בחוכמה מיוחדת. פעם יצא בחור מחדרו בשעה מאוחרת בבוקר ורבינו פגש אותו במסדרון, פנה אליו הצדיק כשהוא מבקש ממנו מחילה על שלא העיר אותו באותו היום לתפילה, ובכך הבין התלמיד את הרמז מבלי לפגוע בו ולביישו חלילה...

אירע פעם כשחדר זבוב טורדן לאוזנו ורבינו הצטרך לקבל טיפול רפואי כדי להוציא את הזבוב. כשהרופא הצליח להוציאו מאוזנו, הזבוב היה עדיין חי אך לא יכל לעוף. באותו הרגע בה המלווה של הרב וביקש להרוג את הזבוב, מיד עצר אותו רבינו ואמר לו: "זוהי נקמה", שאנחנו שסבלנו מאותו הזבוב נהרוג אותו.

(הסיפורים מעובדים מתוך 'שחרית- העיתון הדיגיטלי היומי של הציבור החרדי')

הרב אהרן טברסקי זצ"ל- נולד בשנת ה'תקמ"ז (1786) בצ'רנוביל. הבן הבכור של אביו. נקרא על שם סבו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין. גדל ולמד בבית-סבו. עוד בצעירותו הצטיין בענוותנותו וביראת השמים שלו ונתמנה ע"י אביו לעורר את לבבות בני ישראל לתורה ועבודה, ועל כן נסע על פני עיירות לעוררם לקדושה וטהרה.

על גדולתו התבטא אביו הקדוש: יש לי שבעה בנים כשבעה קני המנורה ו"אהרן" עומד ומטיב עליהם. ועוד כתב עליו בכתב: "בני הרב הגדול במנין אשר אין דורו ולא דור יתום ולא דור אלמן, מזה בן מזה, חכם הכללי כבוד הישראלי מו"ה רבי אהרן". כיהן כאדמו"ר עוד בחיי אביו. את סמיכתו קיבל מר' ברוך ממזיבז. לאחר הסתלקות אביו מילא את מקומו בצ'רנוביל והיה האדמו"ר השלישי מצ'רנוביל. רבים פנו אל הרב ונושעו: עקרות, בעיות בזיווגים ומחלות קשות ושאר מרעין בישין. **מלומד בניסים. ענוותן. בעל רוח-הקודש. פועל ישועות ובעל-מופת.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תרל"ב (1871). חי כ-85 שנים. ציונו בצ'רנוביל.

אביו: ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל). **אמו:** מרת חיה שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **נשותיו:** בתו של ר' גדליה מליניץ (מח"ס תשועות חן- זיווג ראשון), בתו של ר' צבי מקארסטשוב (זיווג שני). **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם נחום (בעל מאור עיניים).

בניו: ר' ברוך אשר (מצ'רנוביל), ר' ישעיה משולם זוסיא (מצ'רנוביל) ור' מנחם נחום (מלועו-צ'רנוביל). **בנותיו:** מרת חיה שרה (נישאה בזיווג ראשון עם ר' ישראל ובזיווג שני עם ר' שלמה מלודמיר), הרבנית פייגא (נשאה לר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב) והרבנית פרל (נשאה לר' יצחק פיצ'ניק מברזנה). **אחיו:** ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יוחנן מרחמסטרביקה, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, ר' יצחק מסקווירא, ר' מנחם נחום ממקורב ור' משה מקורסצ'וב. **אחיותיו:** הרבנית חנה חיה (נשאה לר' דוד), הרבנית מלכה (נשאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש) והרבנית שיינדל (נשאה לר' דוב בער מלועו).

מסופר, כי הרה"ק אברהם יהושע העשיל זצ"ל הידוע בכינויו ה"אוהב ישראל" מאפסא החשיב וכיבד מאד את בניו של ר' מרדכי מצ'רנוביל. פעם אחת היה ר' אהרן אצל הרבי מאפסא, וכיבדו הרה"ק מאד, ושאל אחד מבניו של ר' אברהם: "מדוע האבא מכבד כל-כך לבני הרה"ק מצ'רנוביל, וכי בניו שלו הם קטנים מהם עד שעליו לכבדם כל-כך?". ענה הרה"ק וסיפר: "בהיותי אחר חתונתי והצטרפתי להוריד נשמות לזה העולם, הלכתי בשמים לבחור בנשמות להוריד, וראיתי בשמים אילן עם נשמות, שהיו מאירות מאד, ממש שלא כדרך הטבע, ושאלתי: 'מהו אלו הנשמות?', ואמרו לי, שאלו הם **נשמות מאוד גבוהות**, ואם ברצונך ליקח מהם אתה מסתכן, כי אלו הנשמות, אם לא יצליחו כדבעי, יגרום הדבר לחורבן עולם! שכן הרבה פעמים, **הקליפה מנסה להאחז דווקא בנשמות הגבוהות, ויוצא מזה חורבן גדול.**" נתייראתי ולא לקחתי משם נשמות, לאחר זמן נדדמן לי עוד פעם לעבור דרך אותו מקום, וראיתי, **שמזה האילן נחסרו שמונה נשמות**, ושאלתי: 'למה נחסרו?', וענו לי שהרה"ק ר' מרדכי מצ'רנוביל היה כאן, והוא לקח מכאן שמונה נשמות, וכולם הצליחו! ואם כן, וכי לא אכבד לבניו?".

מנהגו היה, שבכל לילה אחר תפילת ערבית קיבל אנשים עד חצות הלילה, ואחר חצות סגר את דלתו ולא נתנו לשום איש ליכנס אז. פעם-אחת היה מתנגד, שרצה לראות מה עושה הרבי אחר חצות, וכשהרבי נכנס לתפילת ערבית החביא את עצמו בחדר הרה"ק באיזה ארון כדי לראות מה הרבי עושה אחר חצות לילה, וכנשכנס הרה"ק אחר תפילת ערבית ראה, שהרבי מקבל אנשים, והם נותנים לו פתקים ופדיונות הרבה עד חצות לילה וכשהגיעה חצות, לא היה אף אחד בפנים, ורבינו סידר את הפתקים והפדיונות ושם אותם על מקומם.

פתאום שמע נקישות בחלון, ורבינו ניגש ופתח את החלון ושמע נשמה מדברת ובוכה לפני הרבי, היות שזמן רב שהיא מסתובבת מאילן לאילן והחיצונים מכים אותה מכות נמרצות, ומבקשת מהרבי, שיעזור לעשות לה טובה להצילה מבאר שחת, רבינו שאל את הנשמה, אם בחייה כאדם נתנה לו פעם כסף, ענתה הנשמה שלא נתנה לו אף פעם, "אם-כן", ענה הרבי, "איני יכול לעשות לך טובה", וצעקה הנשמה: "אוי, רבי רחמנות".

אמר רבינו: "היות ועל ידך קבור יהודי, שנתן לי הרבה מעות ותבקשי ממנו, אם הוא רוצה ליתן לך חלק ממה שנתן לי עבורך, אזי אני יכול לעשות לך טובה, ואם הוא לא יאמין לך, אז בארון נמצא איש אחד ששומע כל זאת ותקח אותו לעדות", והנשמה לקחה את המתנגד לבית-החיים ואחזו חיל ורעדה והעיד שם, כל מה ששמע מהרבי, והנשמה החזירה אותו לבית רבינו והמתנגד התעלף, וכשהתעורר, אמר לו רבינו: "הראיתיך מה שאנו עושים אחר חצות לילה?".

מובא ב"ספרן של צדיקים", מפי החסיד ר' אלעזר דוב גימאן מקאז'ניץ זצ"ל מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זצוק"ל, כי פעם אחת עמד הוא בקודש פנימה אצל מורו ורבו הרב הקדוש רבי אהרן זצוק"ל, ובאה איזה אשה מצ'רנוביל בבכייה גדולה, היות שהשיאה את בתה לאלמן אחד מק"ק טשארניגאוו ובכל לילה באה הנפטרת אשת האלמן וחונקת את בתה. השיב לה הרב הקדוש בלשון גערה, שתסיר את הדמיון הזה מליבה. אך האשה באחת שלא תזוז מכאן, עד שיתן תרופה לבתה. אזי ענה לה הרב הקדוש: "ומה אעשה כי מרחק רב יש מפה עד לטשארניגאוו". ענתה האשה ואמרה "רבי, יש לי אמונה ברורה, שהרבי יכול לפעול ממרחק כמו מקורב".

הניח הרב הקדוש את אצבעו על חוטמו כדרכו, ואמר "אוי, אוי על ייסורי", ומיד ציווה לקרוא לאיש הממונה על בית-החיים דק"ק צ'רנוביל, ופקד עליו לפתוח את השער דבית החיים שם, ויאמר להמתים שם בהאי לישינא: "תדעו שאהרן בן חיה שרה ציווה עליכם שתתראו עם המתים דק"ק טשארניגאוו, ותאמרו להם, שפלונית בת פלוני לא יהיה לה עסק עם האשה פלונית מפה, ובאם לאו גוזר אהרן בן חיה שרה, שישליכו אותה חוץ למחיצתה", ויותר האלמנה לא הטרידה את מנוחת בתה.

בעיר אחת היה דר יהודי, שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א והיה לו בית מלאכת בורית והיה מחזיק למלאכתו נער גוי, פעם אחת כשבא בבוקר לבית המלאכה ראה את הנער הגוי תלוי על תקרת הבית ללא רוח-חיים. נבהל היהודי עד מאד וחשש, שמא יאשימו אותו מיתה. לפיכך, החליט לעשות מעשה ולהיפטר מהנער.

הוא לקח את המת והפשיט את בגדיו ושרפם באש שתחת הדוד, ואת הנער זרק לתוך הדוד עם הבורית ואת עצמותיו, שנשארו, זרק לתוך הנהר וחזר לביתו, אך כאשר עברו כמה ימים ומשפחת הנער ראו, שאינו חוזר לביתו, מיד עשו רעש גדול, ואף שלא מצאו בבית היהודי רמז כל שהוא, עם כל זאת עמדו בדעתם, שהיהודי הרגו וביקשו משר העיר לעוצרו.

היהודי הצליח להתחמק מהם ונסע מיד אל הרה"ק רבי אהרן וסיפר לו את כל האמת מה שעשה ובכה לפניו, א"ל הצדיק: "אל תדאג ואל תפחד, כי לא יאונה לך כל רע והנער יבוא", ענה לו החסיד: "איך ייתכן כדבר הזה, והלא אני בעצמי שרפתי!", אמר לו הרב: "הלא אמרתי לך, שהנער יבוא ולך לשלום", חזר החסיד לביתו ושר העיר תפסו ונתן אותו במשמר. לאחר שבועיים הוליקוהו לעיר הגדולה לבית המשפט, וגם קרובי הנער נלוו עמם ובדרך ראו, שבאה לקראתם עגלה, והנער הנעדר יושב שם. שמחו קרובי הנער ולקחוהו עמם ושאלוהו, היכן היה? ואמר שהוא נסע לעיר אחרת לבקר את חברו, וכמובן, מיד פייסו את היהודי על שחשדו אותו בחינם ופטרוהו לשלום, והם חזרו עם הנער.

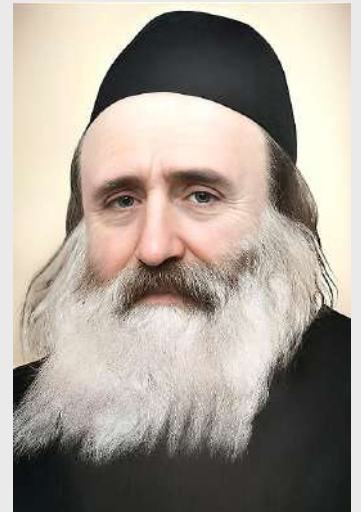
בעברם על הגשר שעל גבי הנהר נהפכה העגלה, והנער נפל לתוך הנהר וטבע לעיני בני משפחתו. אותו חסיד חזר שוב אל הרה"ק וסיפר לו הכול. אמר לו הצדיק: "אתה מתפלל עליי, על שפעלתי בתפלות להחזיר את הנער, שמת לפני שבועיים? אני אספר לך מעשה מזקיני בעל 'המאור עיניים' זיע"א, אשר החזיר לזה העולם גוי, אשר מת מפני יותר מחמישים שנה..."

פעם אחת הגיעה לרבינו אשה זקנה, וביקשה ממנו, שיאמר עבורה קדיש לאחר אריכות ימים ושנים. שאל אותה רבינו: "באיזה זכות היא מבקשת זאת?", ואמרה כי היא הייתה המינקת שלו, ואביו ביקש ממנה, שתשגיח על בנה בעת שמניקתו, שיטול את ידיו לפני האכילה, וכן שהעניים שלו יהיה סגורים, ואני קיימתי זאת ולא גידלה אותו בנקל!". וגם השאירה שלושה רובל למשקה לצורך תיקון. אמר לה רבינו: "אם כן מגיע לך", וכשנפטרה, אמר רבינו קדיש בפעם הראשונה בעבורה וחילק גם משקה בעבורה. ובאה אליו בחלום הלילה וביקשה ממנו, שיפסיק לומר קדיש, כי על ידי הקדיש הראשון שלו הייתה לה עלייה גדולה למקום גבוה בגן עדן, שהיא מתביישת להיות שם.

הובא בספר "אוצר ישראל" בשם הרה"צ ר' ישראל סופר זצ"ל: שמעתי מפי ר' משה זליג כהן זצ"ל: שאביו, ר' יעקב צבי התגורר בצ'רנוביל, ואביו שכר פונדק, והיה שם איזה גוי אחד שרצה ג"כ לשכור אותו פונדק. הגוי נכנס בכח הזרוע לאותו פונדק, ונאלצו המשפחה היהודית למצוא פינה בפונדק.

בבוקר הלך אביו יחד עם בנו הקטן משה זליג הנ"ל אל הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א, ועמדו ליד שולחנו ובכו מאוד באומרים: "הגוי נכנס לפונדק ונישל אותנו", ורבי אהרן בכה יחד עמם, ואחר אמר: "אם כך- שהוא לא יחיה!", ובלילה השני באמצע הלילה הקיץ הגוי משנתו, והתחיל לצעוק בקול רם באומרו, שזקן אחד עומד ונותן לו מכות, והראה סימני המכות על גופו, ור' משה זליג הנ"ל ראה עצמו את הסימנים, והגוי צרח ואמר, שרוצה לברוח כי כמעט לא נשאר בו חיות מהמכות, וברח משם ולא חזר לשם לעולם.

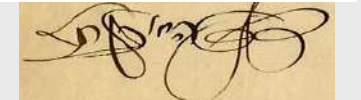
האדמו"ר הרב דוד בורנשטיין זצ"ל- נולד בראש חודש אלול בשנת ה'תרל"ו (1876) בנאשלוסק. בן בכור לאביו. משחר ילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בעל תפיסה מהירה וזיכרון נפלא, ישרות לב ונפש עדינה. בצעירותו למד אצל סבו והיה קשור אליו באופן מיוחד. כשהגיע לגיל אחת עשרה סבו העיד עליו כי הוא בקי בכל חלקי ה'יד החזקה' לרמב"ם. כאשר הגיע לגיל מצוות הסבא התבטא ואמר: "הוא כבר אדם שלם". גם לאחר נישואיו בגיל 17 המשיך ללמוד ולגור בבית סבו. בשנת ה'תרס"ח (1908) התחיל לכהן כרב בעיירה וישגורוד ופתח שם ישיבה. רבינו מעולם לא החניף לאיש ולכן סבל רבות מכמה גבירים. במלחמת העולם הראשונה עבר ללודז'. לאחר המלחמה שימש כרב של טומשוב. בשנת ה'תרפ"ו (1926) אביו נפטר והוא התחיל לשמש כאדמו"ר. בהמשך שימש כאדמו"ר באוטוואק. לאחר מכן עבר לפאביאניץ הסמוכה ושם התיישב בלודז'.

הקים רשת ישיבות בשם 'בית אברהם' (על שם סבו). הוציא ירחון בשם זהה במטרה להפיץ את שיטת הלימוד של חסידות סוכטשוב. שימש כחבר באגודת הרבנים בפולין וכחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. בשנת ה'תרצ"ט (1939) הגרמנים נכנסו ללודז'. כעבור זמן קצר הגיעו גם לבית רבינו. הם היכו אותו וגזזו את זקנו. כאשר הסכנה לחייו גברה, חסידיו הבריחו אותו לוורשה. גם בגטו הרביץ תורה לעדרים. **גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. אלפי חסידים הסתופפו בצילו.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תש"ג (1942) בוורשה. בשעת יציאת נשמתו צורת רבינו השתנתה מאוד. הוא היה נראה כלהבת אש גדולה עד שלא ידעו מה מתרחש (על פי עדות אנשים שנכחו בשעת מעשה). חי כ-66 שנים. ציונו בבית העלמין ברחוב גנשה סמוך לאוהל שעל קברו של הגאון ר' שלמה זלמן ליפשיץ (בעל 'חמדת שלמה', הרב הראשון של וורשה). מכיוון שאי אפשר היה אז להקים מצבה, לא יודעים היום בדיוק היכן הקבר נמצא. כמעט כל משפחתו נספתה הי"ד למעט בנו ר' אברהם. אחיו ר' חנוך מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אברהם (מייסד חסידות סוכטשוב). **סבא (מצד האם):** ר' ליפמאן ליטמנאוויטש (חתן ה'תפארת שלמה' מראדומסק). **אביו:** האדמו"ר ר' שמואל (בעל 'שם משמואל'). האדמו"ר השני לחסידות סוכטשוב. **אימו:** מרת יוטא לאה. **אשתו:** מרת אסתר בת ר' מוטל וויינגורט. **מרביתיו:** סבו, ר' אברהם. אביו, ר' שמואל, ר' יצחק שלמה ליברמן מאוזרקוב. **מתלמידיו:** ר' אריה צבי פרומר הי"ד (הגאון מקוז'גלוב), ר' אברהם וינברג הי"ד (ה'ראשית ביכורים'), ר' יהושע משה אהרנסון.

בראש השנה, לפני תקיעת שופר, כל הבחורים שהיו צריכים להתייצב לגיוס הצבא הפולני באותה שנה עברו בתוך בית המדרש לפני רבינו. רבינו הצדיק בירך את כולם. מעשה בבחור, אשר היה מודרני במקצת. הוא כשלעצמו לא היה חסיד סוכטשוב. אבל אביו היה מחסידיו המובהקים של רבינו. בראש השנה לפני תקיעת שופר, כנהוג, עבר גם הוא בין הבחורים וביקש להזכיר את עצמו כי הוא עומד לגיוס הצבא בשנה זו. רבינו לא הביט אליו כלל ולא השיב לו מאומה. הבחור יירא לנפשו ובעשרת ימי תשובה נכנס ביחידות אל הקודש פנימה עם אביו. שוב הזכיר את עצמו בעניין גיוס הצבא. רבינו הרים את עיניו והשיב: "הרי אתה עובד בבית חרושת, מוטב שתעבוד בצבא. מישהו הרי חייב ללכת אל הצבא כדי שהם לא יאמרו שהיהודים לא רוצים ללכת כלל לצבא".

האב והבן נותרו לעמוד נדהמים לפני רבינו. הם לא יכלו כלל להירגע מן התשובה. כעבור מספר דקות הבחור הזכיר שוב את עצמו לפני רבינו, אבל שוב הוא לא קיבל כל תשובה. האב פנה אל רבינו והתחיל לומר בפניו את כל מעלותיו של בנו, אלא שרבינו לא הניד עפעף. לבסוף האב הזכיר כי בנו מקיים ביותר מצוות כיבוד אב ואם ונזהר בה מאוד. "את כל כספו", האב סיפר לרבינו, "הוא נותן להורים. עבורו הוא משאיר רק את הכסף שזקוק לשלם לנסיעה בסך של 20 אגורות בלבד". רבינו אז התבטא בלשונו: "כזה כיבוד אב, הוא כמו לימוד תורה והוא צריך להשתחרר מן הצבא". כאשר הבחור הגיע אל המגייסים, הוא הועמד אחרון בתור. עד שהגיעו אליו היה להם די והותר מגויסים. הוא השתחרר מהצבא ולא גויס כלל כברכתו של רבינו.

מעשה בבחור שעבר לפני רבינו בר"ה לפני תקיעת שופר וסיפר כי הוא קיבל זימון להתגייס לצבא. כאשר רבינו ראה אותו הוא הפטיר לעומתו: "הרי אתה יהודי!". כאשר הבחור התייצב בתור להתגייס לצבא הפולני, אחד מהרופאים אשר היה צריך לבדוק את המתגייסים נכנס לחדר. הרופא ראה את הבחור הזה וצעק: "**יהודי מזוהם! כאלו אנשים אני לא בודק. אני לא צריך אותם פה. תסתלק מיד מכאן!**". הבחור עשה כדברי הרופא ולא גויס כלל לצבא.

אחד מחסידיו סיפר: בשבועות הראשונים לפרוץ המלחמה חשבתי אני ואחי לנסוע לרוסיה, שכן ידענו כי יד הצורך לא תגיע עד לשם. אחי נסע מפולין ללא נטילת רשות וללא ברכת פרידה מרבינו. אני החלטתי לבקש רשות נסיעה מרבינו. נכנסתי ואמרתי כי אחי נסע כבר וכי גם אני חושב לעשות כמוהו ולנסוע.

רבינו השיב לי: "עכשיו אני לא יכול לענות לך תשובה, תבוא מחר". למרות הסכנה שהיתה ללכת ברחוב וביחוד לאדם בעל חתימת זקן חזרתי למחרת ונכנסתי לרבינו. כשנכנסתי רבינו פנה אלי ואמר לי: "חשבתי היטב על ענייך, לא תצטרך לנסוע כלל. אתה תחיה את המלחמה ותישאר גם לאחר המלחמה אותו יהודי כשר..." ואכן, כפי שאמר רבינו כך היה.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com****

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים